

mpkslas menas literatūra

DRAUGAS

ANTROJI DALIS / 1972 METAI

LAPKRIČIO MĖN. 11 D. / NOVEMBER 11, 1972

PART TWO NR. 266 (45)

Šiame numery

ZMOGŲ PAGARBINKI, MOZA.

DR. JUOZUI GIRNIUI PASKIRTA PREMIJA.

PABALTIO LITERATŲ KONFERENCIJA.

A. MACEINA APIE PASAULIO SUKŪRIMĄ
IS NEBŪTIES.

ANTANO VAICIULAČIO PASĄKOJIMAS.

P. B. SHELLY POEZIJA.

DR. VINCAS MACIŪNAS RAŠO APIE PROF.

ANTANĄ SALĮ.

PRIE KUN. KAZIMIERO BARAUSKO KARSTO.

KULTURINĖ KRONIKA.

FILMŲ ĮVAIRUMAI.

MOTERŲ GYVENIMAS.

Pabaltijo literatūrų konferencija Ohio universitete

Dar prieš keliolika metų amerikiečiams ar vakarų europiečiams lietuvių, latvių ar estų literatūros tebuvo egzotiški nuliai. Šiandien jos jau egzistuoja. Bibliotekų lentynose jau rikiuojasi šilbajorio "Perfection of Exile", poezijos bei prozos antologijos, Manyland leidyklos tomai. Akademiniuose žurnaluose nuolatos pasirodo straipsniai ir recenzijos Pabaltijo literatūrų temomis.

Vėl viena jų konferencijų įvyko spalio 28–29 d. Ohio State universitete. Šių eilučių autorius į šią konferenciją atvyko kaip žurnalisto, kaip angli baladė, ne 10, ne 20, bet 100 mylių pavėlavo pradžioje turėjo išvykti prieš pabaigą, bet išpūdžių ir minčių susirinko visam prekiniam traukiniui pripildyti.

Konferenciją atidarius Ohio State universiteto humanitarinių mokslų dekanui Arthur E. Adams, įvadinius pranešimus pateikė visuomeninių mokslų specialistai. Latvis Edgar Anderson (San Jose State College) istoriko akimis apžvelgė latvių istorinį romaną pastarųjų 50-ties metų bėgyje. Estas Rein Taagepera gilvendeno jautrią politinės kolaboracijos problemą estų literatūroje ir nurodė eilę įdomių paralelių su kitų Rytų Europos tautų rašytojų taktikomis. Estų rašytojai, kaip lenkai ar čekai, diskutuoja dabartines problemas, įvilkdami jas į istorinius rūbus. Kai kurie estų intelektualai naudoja čekų "narsiojo kareivio Šveiko" taktiką: neplaukti prieš srovę, dėtis režimo rėmėjais, o tikrovėje išnaudoti savo pozicijas estų kultūrai ir pasipriešinimui tvirtinti. (Mūsų šalis Vincas Trumpa, sveikatai susilubavus, konferencijon negalėjo atvykti).

Lietuvių paskaitininkų procesiją pradėjo Kostas Ostrauskas, kaip mūsų taip dažnai ir graudžiai apraudojamo egzilio gynėjas. Atmetęs egzilio apoteozę, randama, pvz., Adomo Mickevičiaus mistiniuose raštuose ar rumuno Vintila Horios romane "Dievas gimė egzilyje", jis aptarė tai, kas egzilyje teigiama. Savo blaivumu ir beiluziškumu Ostrausko žvilgsnis buvo paradoksaliai neegziliškas. Nepamiršęs ir egzilio ligų, jis pastebėjo, kad Tėvynės literatūros lygis kyla, o egzilyje jos ateitis miglota. Ostrauskas užbaigė savo paskaitą, tvirtindamas, kad vis dėlto egzilis buvęs "vertas tos kainos", kurią už jį turėjome užmokėti.

Lietuvio egzilio poeto ir filminio avangardisto Jono Meko naują eilių knygą, "Reminiscencijos", nagrinėjo Rimvydas Sil-

bajoris (Ohio State University). Jis apibūdino Meko eiles ne kaip Vokietijos pokario metų "atsiminimus", bet kaip "jo sielos autoportretą". Po tų eilių paviršiniu "palaidumu" ir "prozaizmu" jis įžiūrėjo "organiską ritmą". Ilona Gražytė-Maziliauskienė (College Ahuntsic, Montreal) įvedė klausytojus į visai skirtingą novelisto Juozo Apučio pasaulį. Jo rinkinyje "Horizonte bėga šernai" nužmoginti žmonės, praradę kilnumo ir prasmės pajutimą, brutalizuojami ir luošinami, kaip traktorių ("laukinių šernų") ardoma aplinka. Aputis piešias jų atvaizdus su atjauta, bet be jokio sentimentalumo. Jam rūpi žmogiškosios būties trapieji, žiaurieji požūriai, nenumatomi įvykiai.

Avangardinius pasireiškimus lenkų ir lietuvių dramaturgijose palygino Algirdas Landsbergis (Fairleigh Dickinson University, Rutherford, N.J.). Nors lietuvių teatralams ir dramaturgams Lenkija yra pagrindinis langas į scenos avangardą, tiesioginė lenkų įtaka esanti palyginti gana ribota. Lietuvių avangardistai daugiau linksta prie lenkų dramaturgo S. Mrozeko esminiai racionalistinės ir humanistinės "parabolinės" dramos, negu prie "grynosios Formos" (I. S. Witkacy) siekimų.

Latvių ir estų paskaitininkai buvo gausesni už lietuvių. (Ar lietuvių sėsesni? Nepaslankesni? Kuklesni?) Vieną jų, Aleksį Rannitą, galime dalinai priskirti ir prie mūsų. Jis "subjektyviai" pristatė savo pažiūroms giminingą estų kritiką, Ants Oras, virtusį savotiška institucija estų literatūroje. Oras, įdomiai rašęs apie Pabaltijo literatūrų vystymosi raidą, teigė, kad menas turėtų būti "etniskasis", giliai išsakniškas praeitin, bet jo viršūnė turėtų pakilti virš "etniškumo". Pačio Rannito poeziją pagal lenkų kritiko Roman Irgardeno koordinatas analizavo estų literatūros istorikas Victor Terras (Brown University). Pasak jo, kaip klasikinės poetos, Rannitas užpildė spragą pagrindinai romantinėje estų poezijoje.

Apie Rygos dominuojantį įvaizdį latvių poezijoje kalbėjo Valters Nollendorfs (University of Wisconsin). Latvių poetams, tiek tėvynėje, tiek išeivijoje, Ryga yra tapusi ir mistiniu objektu ir erotine metafora, ir savo tapatumo išraiškos simboliu. Tarp Rygą dainuojančių vietinių bei išeivių poetų daugiau panašumų, nei skirtumų.

Gunars Salinš, vienas iškiliausių latvių poetų (dėstantis psichologiją Union College, New Jersey), nupiešė ypač gyvą latvių literatūros "enfant terrible" Dzintaro Sodumso portretą. So-

(Nukelta į 6 pusl.)

Dr. Juozas Girnius

Nuotrauka Vytauto Mažello

Dr. Juozui Girniui paskirta Ohio Lietuvių gydytojų draugijos premija

Jau kelioliki metai, kai Ohio Lietuvių gydytojų draugija vis skiria kasmet po tūkstantinę dolerių kuriam nors kūrybingam mūsų rašytojui, muzikui, menininkui, mokslininkui ar ir šiaip kultūrinės veiklos tam ar kitam kolektyvui, pabrėžiant jų išskirtinę reikšmę lietuviškosios išeivijos kūrybinei gyvybei. Šiemet ta premija spalio 22 d. Clevelande, paskirta dabartiniam kultūros žurnalo "Aidų" redaktoriui dr. Juozui Girniui.

Premijos paskyrimu prasmingai įvertinama dr. Juozo Girniaus mokslinio ir šiaip kūrybinio kultūrinio darbo duoklė, su pilta išeivijos išliekančių vertybių aruodan. O tu, nuo Juozo Girniaus pavardės neatjungiamų darbų ir veiklų, kurie, reikalingi, ir lėmė premijos paskyrimą, jau yra ilga ir neįštrinama eilė. Štai bent labiausiai matomi: "Tauta ir tautinė

ištikimybė" (1961) — veikalas apie tautinės gyvybės išlaikymą išeivijoje, išverstas ir latvių kalboje; "Žmogus be Dievo" (1964) — ateizmo istorinė apžvalga ir kritinė analizė, šio stambaus veikalas rankraštis yra laimėjęs "Aidų" mokslinei premijai; "Laisvė ir būtis" (1953) — veikalas, skirtas filosofo K. Jaspers ketmet ta premija spalio 22 d. Clevelande, paskirta dabartiniam kultūros žurnalo "Aidų" redaktoriui dr. Juozui Girniui. Premijos paskyrimu prasmingai įvertinama dr. Juozo Girniaus mokslinio ir šiaip kūrybinio kultūrinio darbo duoklė, su pilta išeivijos išliekančių vertybių aruodan. O tu, nuo Juozo Girniaus pavardės neatjungiamų darbų ir veiklų, kurie, reikalingi, ir lėmė premijos paskyrimą, jau yra ilga ir neįštrinama eilė. Štai bent labiausiai matomi: "Tauta ir tautinė

raščiuos. Ant premijos svarstyklių verta dėti ir kultūrinių leidinių redagavimo svorsčius: Juozas Girnius buvo vienas "Literatūros Lankų" žurnalo (1952-1959) steigėjų ir redaktorių, buvo vienas iš trijų pagrindinių "Lietuvių Enciklopedijos" redaktorių, o nuo 1965 m. redaguoja vienintelį mėnesinį mūsų kultūros žurnalą išeivijoje "Aidus", kurių metiniai komplektai vienas po kito tampa kultūriniais lietuviškosios išeivijos monumentais. Už visų šių darbų kultūrinį rezultatą Ohio Lietuvių gydytojų draugijos premija paskirta labai vertai ir prasmingai. Reikia tik džiaugtis, kad mūsųose atsiranda tokių šviesių mecenatų, o šalia jų ir kūrybingų žmonių, kuriems paskirta premija pati savo vardo nesumenkina.

Džiaugiantis šia premijos paskyrimo faktu, reikia vis dėlto drauge atkreipti dėmesį ir į vieną nuosmūkinį reiškinį, kuris panašiomis progomis iš pašalės bando su savo trigrašiu brautis į kultūrinio darbo sritį. Ir šį kartą "Dirvoje" (1972 m. spalio 27 d.), informuojant skaitytojus apie Ohio Lietuvių gydytojų draugijos premijos paskyrimą dr. Juozui Girniui, be kita ko, rašoma: "Kai kurie draugijos nariai (tai maždaug "sakė — pasakė" bobučių "argumentais", k. brd.) pastebi, kad praicityje premija už kultūrinius ir visuomeninius nuopelnus buvo skiriama asmenims, neatsižvelgiant jų politinių nusistatymų, tačiau paskutiniosios trys premijos iš eilės buvo paskirtos vien Lietuviai Fronto Bičiuliams: dr. A. Maceinai, prof. Z. Ivinskui ir dabar dr. J. Girniui."

Taigi ir kultūrinių premijų skyrimą "Dirva" norėtų lemti ne žmogaus atliktų darbų vertė, bet tik kompiuterine mūsų partijų aritmetika. Sakysim, jeigu x partijos ar pasaulėžiūros žmogus jau gavo šiemet premiją, tai kitamet premiją būtinai skirti y partijos ar pasaulėžiūros žmogui. Tačiau šią politinių mūsų veiksmų praktikuojamą aritmetiką palikime jų įprastiesiems kompiuteriams, o kultūrinėje srityje žiūrėkime tik žmogaus kūrybinio pajėgumo. "Dirva" lengvai pasiipiktino, kad Ohio gydytojai paskyrė premijas dr. A. Maceinai, prof. Z. Ivinskui ir dr. Juozui Girniui. Tačiau, prieš reiškiant nepasitenkinimą, reikia įrodyti, kad jie visi trys nėra to tūkstantčio (kuris šiandien ir lietuviams nėra jau toks didelis pinigais) nėra verti. Kai to neįrodoma, tai geriau politikos ožiams į ne savo srities daržą ir nešokti.

Pagarbos vertiems šios premijos mecenatams — Ohio lietuviams gydytojams linkime ir ateityje, kultūrinio pobūdžio premiją skiriant, žiūrėti vien kultūrinio ir kūrybinio rezultato, o ne politikos žmonių pamečiui peršamos partinės aritmetikos. k. brd.

ZMOGŲ PAGARBINKI, MOZA

Pasitaiko, kad koks žinomas žmogus (turime minty abi lytis), pasiekęs pensijos slenkstį, ryžiasi pasitraukti iš pareigų, i kurias jis įdėjo žymią savo gyvenimo dalį. Norime jį pagerbti. Gražiai paminti spaudoje.

Tam reikalingi redaktoriai paprasčiausios rašymo, pasisakymo, charakteristikų iš žmonių, artimiausių pažinėjusių tą asmenį. Retas atsako, nes gero žmogaus pagerbimas yra vertinga žmonijos tradicija, gyvuojanti tūkstančius metų ir niekam niekad nenusibostanti. Po kurio laiko redaktoriai gauna ilgesnių ir trumpesnių rašinių. Visi gražiai, išmintingai parašyti, su tam tikra šventiška intonacija. Visur trykšta intencija parodyti jubilato pačias geriausias savybes. Rašėjai, viens kitą pakartodami, pateikia oficialius, daugeliui jau žinomus faktus, kad jis ten ir ten mokėsi, ten ir ten dirbo, tą ir tą sukūrė, organizavo, steigė, vadovavo. Taip pat uoliai kartojama, koks jis darbus ir gabus, aukojasi visuomenei, tėvynei, rūpinasi jaunimu ir pan. O įžangose ir pabaigose, kaip tai syklė, pažymima, koks jis neparlenkiamas, gerbiamas, mylimas ir neužmiršamas ateityje.

Zinoma, ir tokia enciklopedinė informacija ir dorybių harmonija yra reikalinga bendram vaizdui sudaryti. Susižavėjimas asmeniu gi išreiškia tai, ką visuomenė apie jį galvoja. Bet ar tai viskas? Ar žinomi dalykai ir gražūs komplimentai jau nusako visą žmogų? Skaitai pastraipą po pastraipos, vartai leidinių puslapius, ir, deja, pasigendi įvairinio žmogaus žmogaus vaizdo. Nėra prozos. Nėra spalvų. Nėra humoro. Jei pasitaiko šamojo lašas, tai įdėtas nežymioje vietoje, kad niekas nepastebėtų.

Kodėl žmonės, draugavę ar bendravę su žymiuoju pensininku, nepasistengė ar tiesiog neįdėjo apie jį pasakyti ką nors naujo? Nepasistengė parodyti jo

žmogišką prigimtį ir didybę iš savito kampo?

Savaime suprantama, niekas nenori kompromituoti gyvų ir dar sveikų žmonių su perdėm asmeniškais faktais. Tie dalykai tikriausiai bus spausdinami po daugelio metų, jei neišnyks drovumo ir atsargumo nirvanoje. Bet yra gi nekaltų vaizdinių fragmentų, šamojinių išsireikškimų, anekdotiškų situacijų... Visai tai galima jau dabar drąsiai skelbti, neužgaunant žmogaus, ir tuo parodyti įvairesnę jo gyvenimo panoramą. Juk mums žymiai mieliau išgirsti, kad suaktuviziantis vėtra sudraskė būres, perlaužė stiebą. Valtelė kaip šipuliukas blaškėsi bangų bedugnėse. Atrodė, kad jau, jau artėja... Ir taip toliau. Arba toks atsitikimas: vieno minėjimo metu savo inspiacinėje kalba jis taip sujaudinęs auditoriją, kad žmonės plojo lygiai dešimt minučių ir laisviniu darbui aukodami iš kišeninių iškratė visus centus, banknotus palikdami pinigines.

Gyvenimas yra turtingas. Nerazime žmogaus, kuris tam tikrais žygiais nebūtu susikūrus asmeninės odisėjos. Tuo jis didžiulio jasi ir nori, kad ir kiti apie tai išgirstų. Todėl, pasitaikius progai, pagerbdami šviesų žmogų (vyra ar moterį), pabandykime žinomus enciklopedinius faktus pajavairinti dar negirdėtais dalykais. Spekuliatyvius apibūdintumus bei analizes palikime vedamųjų rašėjams.

Ateities monografai, istorikai

labai įvertins tuos rašinius, kuriuose atsispindi ne tik visuomeninė veikla, ne tik gelmė, bet ir spalvinga, vagota būties įvairovė.

Pr.V.

Laiškai mano kritikams (2)

Apie pasaulio sukūrimą iš nebūties

(Tęsinys iš praėjusio šetad.)

ANTANAS MACEINA

1

Kalbėdamas apie P. Teilhard de Chardin evoliucinę filosofiją bei teologiją, „Didžiųjų dabarties klausimų“ autorius negalėjo apilenkti ir pasaulio kūrimo iš nebūties, nes Teilhardo teorijoje žodis „kūrimas“ yra vartojamas nuolat, kita betgi prasme, negu jam ją teikia Krikščionybė. Todėl autorius ir rašė: „Krikščioniškojo kūrimo samprata yra atremta į nebūtį: kur nėra nebūties, ten negali būti nė kūrimo krikščioniškąja prasme. Tad kiekviena ontologija, kuri savo pagrinduo nepažįsta arba nepripažįsta nebūties, neturi ir negali turėti kūrimo sąvokos. Kiekviena šitokia ontologija yra nekrikščioniška, nors ir kalbėtų krikščioniškais terminais, nes vieno termino „kūrimas“ čia nepakanka. Kad kūrimo samprata būtų krikščioniška, reikia kalbėti ne tik apie kūrimą apskritai, bet ir apie kūrimą iš nebūties. Tai savaime aišku, taip kad plačiau apie tai kalbėti nėra reikalo“ (p. 247—48).

Pasirodo tačiau, kad dviem mano kritikams, būtent A. Baltiniui ir P. Celiešui, abiem filosofijos daktaram, šis krikščioniškojo kūrimo sampratos sėjimas su nebūtimi nėra savaime aiškus dalykas. P. Celiešius net priskiria kūrimo iš nebūties idėją pačiam autoriui, sakdamas: „A. Maceina prileidžia, kad Dievas kūrė pasaulį iš nebūties arba niekio“ (cit. brošiūra, p. 8), neatkreipdamas dėmesio, kad tai anaipol ne Maceinos prielaida, o krikščioniškosios ontologijos ir teologijos teiginys, IV Laterano Susirinkimo (1215) paskelbtas dogma ir pakartotas I Vatikano Susirinkimo (1870) net anatemos būdu: „Kas neišpažįsta, kad pasaulis ir visi daiktai visa jų substancija yra Dievo kildinti iš niekio, ... tebūna atskirtas“ (Denz. 1801—1805). Tai autorius primena ne šiem dviem kritikams „pagasdintų“, bet kad parodytų, jog, priekaištaujant kūriniui iš nebūties, yra priekaištaujama ne kokiai nors asmeninei pažiūrai, bet vienai iš pagrindinių Krikščionybės tiesų. Nuosekliai tad ir pokalbis šiuo klausimu turi vykti ne tam, tarsi autorius gintų kūrimą iš nebūties kaip savojo mąstymo pradą arba pirmąjį principą, kurio negalima įrodyti, o reikia jį tik priimti arba jo nepripažinti (plg. P. Celiešius, cit. broš. p. 8), bet kad visi bendromis pastangomis pasklaidytume, kiek tai įmanoma, šią savo esmėje ontologinę problemą, tačiau nebeatsikriami sūsiusią su mūsų tikėjimu į Dievą—Kūrėją. Štai kodėl tiek IV Laterano, tiek I Vatikano Susirinkimai į dogminę apibrėžtį įtraukė ne tik tai, kad pasaulį Dievas sukūrė, bet ir tai, kad jis sukūrė jį iš niekio. Mat, esama tokių filosofinių sąvokų, be kurių religinės tiesos negali būti išreiškiamos žmogiškuoju būdu, neprasardamos savos esmės. Tokios sąvokos, pavyzdžiui, yra „asmuo“ ir „prigimtis“: jomis yra nusakomos Šv. Trejybės (viena prigimtis trys asmenys) ir Kristaus būtybės (dvi prigimtys vienas asmuo) krikščioniškosios sampratos. Visos trinitarinės ir christologinės pirmųjų amžių klaidos kaip tik ir kilo iš šių dviejų filosofinių sąvokų bei jų santykio neišsiaiškinimo ar jų nepritikimo anom dviem apreiškimosi tiesoms.

M. K. Ciurlionis

Iš ciklo „Pasaulio sukūrimas“

dangų ir į žemę ir pasvarstyk visą, kas joje yra, ir atsimink, kad jį Dievas iš nieko padarė“ (II Mak. 7,28). Tuo būdu kūrimas įgyja rūšinę žymę: iš niekio. Bet kas yra šis niekis, aiškina nebe Apreiškimas, o žmogaus protas arba filosofija. Ir jos aiškinimas šiandien yra įjėjęs į krikščioniškojo kūrimo sampratos pagrindus, taip kad nebūtis taip lygiai negalima išjungti arba pastūmėti į šalį, svarstant pasaulio kūrimą, kaip kad asmenys ir prigimties negalima išjungti, svarstant Šv. Trejybę arba Kristaus būtybę.

Kokių tad priekaištų daro kritikai kūrimo iš nebūties idėjai, telkdami juos ne apie kūrimą, bet apie nebūtį?

2.

Visų pirma P. Celiešius pata-

ria apie nebūtį ryšium su pasaulio kūrimu iš viso nekalbėti: „Iš ko Dievas kūrė dangų ir žemę, nėra reikalo mum spėlioti, nes tai yra už mūsų galvavimo ribų“ (cit. broš. p. 8). I tai, atrodo, linksta ir A. Baltinis, sakdamas, esą kūrimo iš nebūties „negalima protu suvokti nei žodžiais išreikšti“ (op. cit. p. 3). Be abejo, tai lengviausias kelias apeiti tikėjimo tiesų sunkenybėm. Tačiau ar jis įmanomas? Ar tai, kad, kaip teisingai pastebi Celiešius, „pasaulio kūrimas yra mum paslaptis“ (t. p.), atleidžia mus nuo pareigos šią paslaptį apmąstyti ir pateikti tokį jos aiškinimą, kuris neprieštarautų nei logikai, nei jos pačios esmei? Juk kiekviena tikėjimo tiesa savo pagrinduose yra mum paslaptis — ypač Šv. Trejybė ir Kristaus įsikūnijimas. O argi ne apie šias dvi tiesas yra krikščionių daugiausia mąstyta bei rašyta? Argi ne šios dvi tiesos, kaip minėjome, buvo dogmiškai nusakytos ontologinėmis sąvokomis? Tas pat yra ir su pasaulio kūrimu iš niekio. Pata- rti nekalbėti, „iš ko Dievas kūrė dangų ir žemę“, yra lengva; tai įvykdyti betgi labai sunku. Ir pats P. Celiešius, kuris priekaištauja autoriui, kam šis kalbas, kad Dievas pasaulį sukūrė iš niekio, daro lygiai tą patį — jau net paaugliam. Savo paruoštame katekizme „Tikėjimo tiesų santrauka jaunuoliams“ (Chica-

M. K. Ciurlionis

Tebūnie! (Iš ciklo „Pasaulio sukūrimas“)

sulaikyti ir nekalbėti apie niekį, sklandant Teilhardo teoriją suaugusiems ir šią sklaidą pateikiant ne katekizmo, bet daugiau ar mažiau filosofinės studijos lytimi? Tai argumentum ad hominem, bet jis čia buvo reikalingas priminti, nes nevalia kitam prikišti to, ką ir pats darai.

Kas verčia betgi mus, kalbant apie pasaulį, kalbėti ne tik paprastai apie kūrimą, bet ir apie kūrimą iš nebūties arba niekio? Atsakymas labai aiškus, reikalinga teikti rūšinę skirtybę krikščioniškajai pasaulio atsiradimo sampratai. Visos juk religijos skelbia pasaulį atsiradus. Tačiau kokių būdu? Ir štai, jų atsakymai yra labai įvairūs. Fr. Heileris savo knygoje „Religijos apraiškos ir esmė“ suima šiuos atsakymus į keturias grupes: a. savaimingas pasaulio kilimas, sklyant pasauliniam kiaušiniui arba net ir dievybei, b. gimimas iš dievybės, c. esančios medžiagos apdirbimas ir d. kūrimas iš niekio (plg. Friedrich Heiler, Erscheinungsformen und Wesen der Religion, Stuttgart 1961, p. 471—72). Pirmosios grupės atsakymas yra pats primityviausias, nes jis nebeįskaita, kaip santykiu tasai „pasaulinis kiaušinis“ su dievybe; antrosios grupės atsakymas buvo plotinis paverstas filosofine emanacijos teorija, sutapatinančia pasaulį su dievybe kaip Absoliuto išplauką; trečiosios grupės atsakymas yra platonizmas, dualizmas, kur Dievas yra ne kūrijėjas, bet tik žiedėjas (plg. autorius knygos p. 257—60). Tik ketvirtoji grupė patenkina krikščioniškąją pasaulio kūrimo sampratą, laikydama pasaulio atsiradimą ne savaimingu skaldymusi, ne gimimu iš dievybės, ne jau esančios medžiagos žiedimu, bet kūrimu iš nebūties. Jeigu tad išskirtume nebūtį iš pasaulio atsiradimo sampratos, tai turėtume pasitenkinti kuriuo nors vienu pirmųjų trijų grupių atsakymu. Atmetus pirmąjį kaip labai primityvų ir esmėje sutampantį su trečiuoju atsakymu, turėtume teigti, kad pasaulis arba yra kilęs iš Absoliuto kaip jo ištaka (plotinizmas) arba yra Absoliuto nužiestas iš šalia jo esančios ir nuo jo nepriklausomos medžiagos (platonizmas). Pirmasis atsakymas sunaikina pasaulio tikrovę, paversdamas jį Absoliuto atšvaitu (monizmas); antrasis atsakymas sunaikina Absoliuto kūrybiškumą, nes pastato šali jo kažkokį medžiaginį pradą, kurį Dievas tik apipavidalina, bet nekuria (dualizmas). Krikščionybė paneigė abu šiuos atsakymus ir davė savąjį: pasaulis nėra ištekejės iš Absoliuto ir nėra Absoliuto nužiestas iš jau esančios amžinos medžiagos, bet yra sukurtas iš nebūties, visagaliu Viešpaties veiksmu tariant

reikšta tiesa gali ir turi būti pateisinama logikos šviesoje. Jeigu ji nusižengia logikai, tai arba jos Dievas neapreiškė, arba mes ją klaidingai suvokiame.

Nuostabu, kad M. Heideggeris yra formulavęs kaip tik Baltiniui priešingą teiginį: seną posakį „ex nihilo nihil fit“ jis paverčia sakiniu: „ex nihilo omne ens qua ens fit — iš nieko tampa kiekviena būtybė kaip būtybė“ (Martin Heidegger, Was ist Metaphysik?, Frankfurt / M 1949, p. 36). Heideggerio samprata yra tokia: a. baimėje žmogus suvokia save kaip aprėžtą būtybę; b. savos aprėžtybės suvokimas įvyksta nebūties akivaizdoje (Gegenwart), c. nebūtis kaip būties riba

padaro būtybę aprėžtą; d. aprėžtą būtybę mąstyti galima tik ryšium su nebūtimi (plg. op. cit. p. 25—32). Ir iš tikro! Jeigu kiekviena būtybė yra aprėžta kaip būtybė, tai kuo gi kitu ji galėtų būti aprėžta, jei ne nebūtimi? O kaip gi ji galėtų būti nebūtimi aprėžta, jei nebūtų iš nebūties kilusi? Kilti iš niekio ir būti su niekiu kaip savo buvimo riba yra tad tiek loginė, tiek ontologinė kiekvienos aprėžtos būtybės prielaida. Būtybės aprėžtys savaime nurodo į nebūtį kaip į savo aprėžtę. Tai ontologija, ne Apreiškimas. Apreiškimas mum tik pasako, kieno veiksmu aprėžta būtybė kyla iš nebūties, būtent: (Nukelta į 3 psl.)

DR. C. K. BOBELIS
DR. B. B. SEITON
INKSTŲ IR ŠLAPIMŲ TAKŲ
CHIRURGIJA
Tel. — 695-0533
FOX VALLEY MEDICAL CENTER
860 Summit Street
Route 58 — Elgin Illinois

Tel. ofiso HE 4-5849, rez. 388-2233

DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street

Val. pirm. ketv. 1 iki 7 popiet. antr. penkt. 1-5, treč. ir šet. tik susitarus.

Dr. Ant. Rudoko kabinetą perėmė
DR. EDMUND E. CIARA
OPTOMETRISTAS
2709 West 51st Street
Tel. GR 6-2400

Val. pagal susitarimą: pirmad. ir ketv. 1—4 ir 7—9 antrad. ir penktad. 10—4, šetad. 10—3 val.

Ofs. tel. 735-4477 Rez. PR 8 6960
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
SPECIALYBĖ — NEIRVŲ IR
EMOCINIS LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

Rezid. Tel. — GI 8-0873
DR. W. M. EISIN - EISINAS
AKUŠERIJĄ IR MOTERŲ LIGŲ
GINEKOLOGINĘ CHIRURGIJĄ
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2676
Valandos pagal susitarimą. Jei ne atidiepi, skambinti: MI 5-0001

Tel. — BE 3-5898
DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė Akių Ligos
3907 West 103rd Street
Valandos pagal susitarimą

Ofiso tel. PR 8-2220

Vardo — rezid. — PProspect 8-0081
DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
JOKIA
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63rd Street

Firmad., antrad., ketvirtad. ir penkt. nuo 12 iki 3 val. ir nuo 6 iki 1 val. vak. šetad. nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PO 7-6000 Rez. GA 3-7278

DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street

Val. kasdien nuo 1—4 p. p. ir 12—3 val. Trečiad. ir šetad. uždaryta

Visi telefonai 652-1381
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero

Val. kasdien 10-12 ir 4-7 Trečiad. ir šetad. tik susitarus.

Tel. ofiso ir buto OLYmpic 2-4156

DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Avenue, Cicero

Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak. Iškylus trečiadienį ir šetadienį 12 iki 4 val. popiet.

Tel. RELiance 5-1811

DR. WALTER J. KIRSTUK
(Lietuvis gydytojas)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3925 West 59th Street

Val. pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. nuo 12-4 val. p. p. 6-3 val. vak. šetad. 12-3 val. p. p. ir trečiad. uždaryta.

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
KODIKŲ IR VAIKŲ LIGŲ
SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Valandos: Kasdien nuo 10 v. ryto iki 2 v. popiet. Trečiad. ir šetad. nuo 10 v. ryto iki 1 v. popiet.
Ofiso telef. RE 7-1108
Rezid. telef. — 239-2919

DR. NINA KRAUCER
KRIAUGELIONAI

AKUŠERIJĄ IR MOTERŲ
6132 S. Kedzie Ave.
Tel. WA 5-2670, neatsiliepus skambinti 471 0226 Valandos pagal susitarimą

Ofiso HE 4-1818 Rez. PR 6-980

DR. J. MESKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ VIDAUS LIGŲ
2454 West 71st Street
(71st ir Campbell Ave. kampas)
Firmad., antrad., ketvirtad. ir penkt. nuo 2 val. popiet. iki 7 val. vak. Ketvirtad. ir šetad. nuo 9 v. ryto iki 11 val. ryto — tik susitarus

DR. FRANK PLEČKAS
OPTOMETRISTAS
Kalba lietuviškai
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149

Tikrina akis. Pritaiko akinius ir „contact lenses“

Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ VIDAUS LIGŲ
5159 South Damen Avenue
Tel. Ofiso PR 6-7800 Namų 925-769

Valandos tik pagal susitarimą

Trečiadieniais uždaryta
DR. LEONAS SEIBUTIS
Inkstų, Pūslės ir Prostato
CHIRURGIJA
2656 West 63rd Street
Val. antrad. nuo 1 - 4 popiet. ir ketvirtad. nuo 5 - 7 vakare
Ofiso tel. 776-2880; rez. 448-5541

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. RELiance 5-4410
Rez. GROvehill 6-0617

Valandos: pirm. ir ketv. nuo 12 val. iki 3 val. p. p. ir nuo 7 iki 8 v. vak. antr. ir penkt. nuo 12 iki 2 val. p. vakarais pagal susitarimą

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Tendra praktika ir chirurgija
Ofiso 8750 W. 71st Street
TEL. — 925-8296

Valandos: 2-8 v. v. penktad. 9 v. vak. Treč. ir šetad. uždaryta

Resid. tel. WA 5-5091
DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Tendra praktika ir moterų lig.

Ofiso ir rez. 2652 W. 59th St.

Tel. PProspect 8-1223

Ofiso val. Pirm., antr., treč. penkt. nuo 3 iki 4 val. ir nuo 6 iki 1 v. v. šetad. 2-4 val. popiet. ir kitu laiku pagal susitarimą

Of. Tel. HE 4-2123. Namų GI 8-6198

DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street

Val. pirm., antrad., ketv. ir penktad. 1-4 ir 6-8. Treč. ir šetad. uždaryta

Tel. PProspect 6-9400

DR. ONA VASKEVIČIUS
(VAKARAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
6648 South Albany Avenue

Val. pirm., antr., ketv. 6-8 val. vak. penktad. ir šetad. 2-4 popiet. ir kitu laiku pagal susitarimą

Tel. ofiso PR 6-6446

DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street

Valandos: 1-6 val. popiet. Treč. ir šetad. pagal susitarimą

DR. PETRAS ZLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6449 South Pulaski Road

Ofiso tel. 787-2141. Namų 636-4850

Val. pirm., antr., ketv. 2-5 ir 6-8 penkt. 1-4 šetad. pagal susitarimą

PLATINKITE „DRAUGĄ“.

Pasinaudokite Draugo „Classified“ skyriumi.

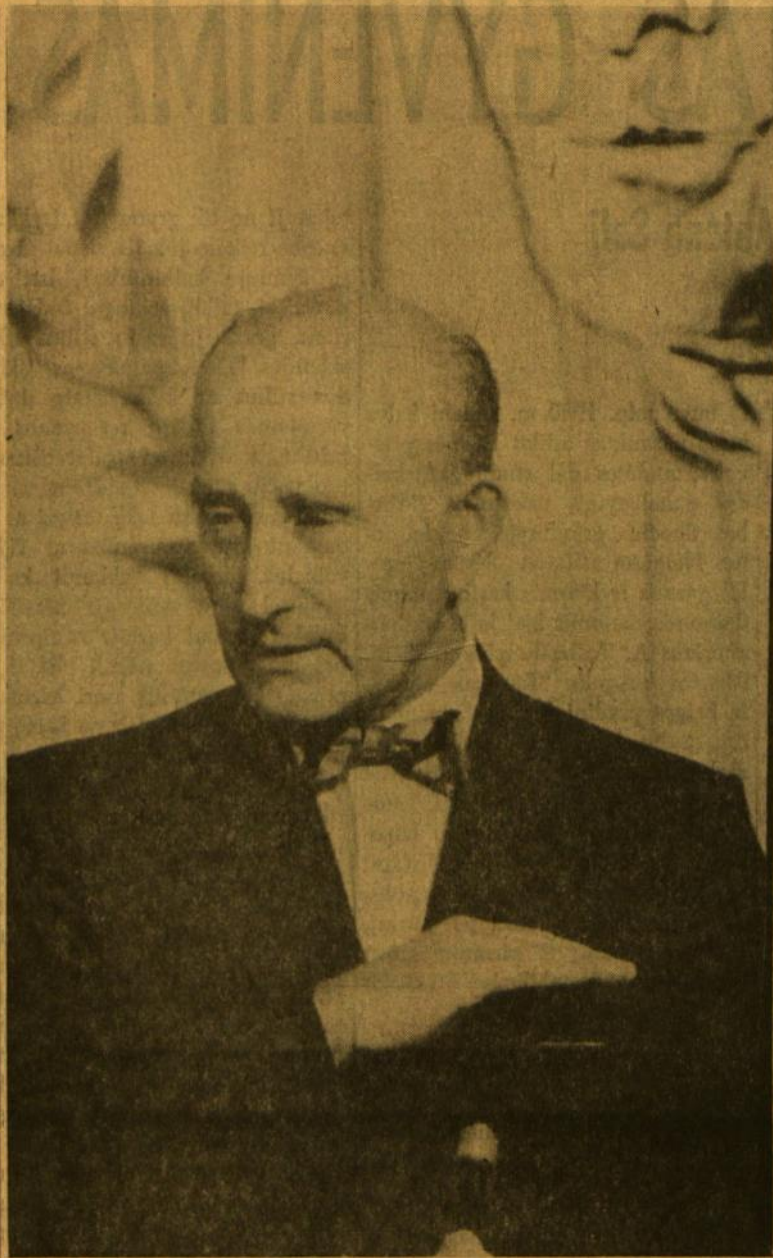
APIE PASAULIO SUKŪRIMĄ IŠ NEBŪTIES

(Atkelta iš 2 pusl.)

Absoliuto. Apreiškimas paaiškina pačios ontologijos neatsakomą klausimą, kas padaro, kad aprėžta būtybė būna niekio aki-vaizdoje, nevirsdama niekiu. Tuo būdu Apreiškimas visiškai susiderina su ontologiniu būtybės apmąstymu: aprėžta būtybė reikalauja nebūties kaip sudedamojo savam buvimui prado (buvimo riba), ir Apreiškimas atskleidžia mum, kokiū būdu ši riba atsiranda ir kodėl ji nesunaikina būtybės kaip būtybės. Absoliutas jį savu 'tebūnie' iš nebūties šaukia ir būtyje laiko. Jo "tebūnie" kaip būties teigimas nesiliauja. Kalbėti tad apie pasaulio kūrimą iš nebūties reiškia teikti Apreiškimo tiesai "Pradžioje Dievas sukūrė dangų ir žemę" (Pr 1,1) loginį patėisinimą ir padaryti jį ontologiškai galimą. Kitaip mūsų tikėjimas pasiliktų primityvus. Todėl visu griežtumu reikia pasisakyti prieš A. Baltinio teiginį. "Kūrimą iš nieko galima priimti, tik paneigiant racionalių jo supratimą" (op. cit. t. p.). Yra visiškai priešinai: kūrimą iš nieko galima priimti, tik ontologiškai įžvelgus j nebūtį kaip kiekvienos aprėžtos būtybės buvimo ribą. Irracionalus kūrimo iš nebūties priėmimas yra tokios pat vertės kaip ir priėmimas pasaulio atsiradimo, skylančio "kosminiam kiaušiniui", kurio trynys sudaręs dangų, o baltymas — žemę (plg. Fr. Heiler, op. cit. p. 471). O kritikų nurodymas, esą nebūties "negalima protu suvokti" (A. Baltinis, op. cit. t. p.) arba esą "niekis negali būti pažinimo objektas" (P. Celiešius, cit. broš. p. 8), yra laužimasis į atviras duris: nė vieno neiginio negalima suvokti, ir nė vienas neiginys negali būti pažinimo objektas, kadangi jame nėra ko pažinti. Tačiau kritikai pamiršta, kad nebūtis kaip neiginys yra santykinė sąvoka, vadinasi, mąstoma ryšium su būtimi kaip jos stoka; kad nebūtis yra būties riba, todėl savaime mąstoma kartu su būtimi. Pasaulio atsiradimo sampratoje nebūtis esti visados sie-

jama su kūrimu, vadinasi, su anuo dieviškuoju 'tebūnie' kaip būties teigimu. Šia prasme ji gali būti ir yra mąstoma. 'Skylė' savyje negali būti pažinta, bet 'skylė tilte' yra pastebima, pažinama ir užtaisoma.

3. Kaip tad mano kritikai norėtų suprasti pasaulio kūrimą, jeigu jie abejoja reikalu jį sieti su nebūtimi? — Tai paaiškina visų pirma P. Celiešius: "Kiti dar iškelti priekaištai, kad pasaulio kūrimas nėra absoliučiai iš nieko, nes Dievas kūrė pasaulį pagal nuo amžių turimą pasaulio idėją. Nors idėja priklauso ne prie realios pasaulio būties, bet prie idealios, vis dėlto ji nėra niekis, kaip kad namo planas, pagal kurį namas yra statomas, nėra niekis" (cit. broš. p. 8). Dar ryškiau tą patį teigia A. Baltinis: "Dievas kuria iš savo minties, galimybę paversdamas tikrove" (op. cit. p. 3), ir tai jau nesanti nebūtis, "nes kai Dievas iš savo minties ar pirmavaizdžio kuria būti, jis kuria ją ne 'iš nieko'" (t. p.). Skaitant šiuos kritikų teiginius, autoriui ateina į galvą vienas indiškas anekdotas: žmonės klausė vieną Indijos išminčių, ant ko stovįs pasaulis. Šis atsakė: "Ant milžiniško dramblio". — "O ant ko stovi dramblys?" — klausė žmonės toliau. — "Ant milžiniško vėžlio", atsakė išminčius. Žmonės tada nusilenkė, pakeldami rankas ligi kaktos, ir patenkinti atsakymu išsiskirstė. Tai įvyksta ir mano kritikų atveju. Mes klausiam: "Iš ko Dievas kuria pasaulį?". Ir kritikai atsako: "Ne iš nieko, o iš savo minties, iš pirmavaizdžio, iš idėjos". Jeigu šioje vietoje nutiltume ir, jiems nusilenkę, nueitume, būtume tokie pat ontologiniai užuomarsai, kaip ir anie Indijos gyventojai, kurie pamiršę paklausti savo išminčių, ant ko gi stovįs vėžlys. Tačiau mes nepasitenkiname kritikų atsakymu ir klausiamo toliau: "O iš ko kuria Dievas savo mintį, savo idėją, aną pasaulio pirmavaizdį ar jo planą?". Tai nėra

Rašytojas Antanas Vaičiulaitis, beletristas, poetas ir literatūros kritikas, vienas žymiausių stilistų ir klasikinio realizmo atstovų mūsų literatūroje. Jo kūrybos vakaras Chicagoje, Jaunimo centro didžiojoje salėje, dalyvaujant pačiam rašytojui, literatūros profesorui dr. Rimvydui Šilbajoriui, solistei Prudencijai Bičkienėi ir aktoriams Laimai Rastenytei-Lapinskienei, Stasei Kielaitei-Kelečienei, Leonui Barauskui ir Jonui Kelečiui, įvykis kitą šeštadienį (lapkričio 18 d.) 7 val. 30 min. vak. Šį kūrybingą visuomenės susitikimą su rašytoju rengia ateitininkų meno draugija Satrija. Draugo kultūrinio priedo šios dienos atkarpoje spausdiname vieną pasakojimą iš pačios naujausios, niekur dar neskelbtos Antano Vaičiulaitio kūrybos. Nuotr. V. Maželio

nereikalingas ar neprasmingas klausimas, nes nurodymas į Dievo mintį ar pirmavaizdį yra tik atsakymo nustūmimas nuo kritikų atveju. Mes klausiam: "Iš ko Dievas kuria pasaulį?". Ir kritikai atsako: "Ne iš nieko, o iš savo minties, iš pirmavaizdžio, iš idėjos". Jeigu šioje vietoje nutiltume ir, jiems nusilenkę, nueitume, būtume tokie pat ontologiniai užuomarsai, kaip ir anie Indijos gyventojai, kurie pamiršę paklausti savo išminčių, ant ko gi stovįs vėžlys. Tačiau mes nepasitenkiname kritikų atsakymu ir klausiamo toliau: "O iš ko kuria Dievas savo mintį, savo idėją, aną pasaulio pirmavaizdį ar jo planą?". Tai nėra

Visų pirma grynai metodinė pastaba. Jeigu Dievas ir turėtų

minčių, idėjų, planų, pirmavaizdžių, tai būtų labai bloga ontologija sakyti, kad Dievas kuria pasaulį iš minties, iš idėjos, iš pirmavaizdžio, kaip lygiai būtų bloga technologija sakyti, kad architektas stato namą iš savo brėžinių. Čia kritikai sujaukė vad.

(Nukelta į 6 pusl.)

Percy Bysshe Shelley

ODE VAKARŲ VĖJUI

I

Vakari vėjau, rudenį ašnaojas.
Kurs mirusius lapus pakilt verti,
Lyg šmėklas, burtininkui joms pamojus:

Geltoni, kruvini, palši, juodi,
Lyg maro išguldę jie. Smurtu
Į šurpia lysvę žiemai tu meti

Tą lakų derlių, glaudžiamą šaltų
Kapu, kur kaip numirėliai miegos,
Kol, grojant žydrai sesei trimitu.

Pavasaris vėl žemei sugiedos,
Lyg lauko bandos oru mis žiedai.
Skęs pievos, kalvos spalvose, kvapuos:

Laukų dvasia, kuri visur skraidai,
Klausyk, klausyk, kai griauni ir statai!

II

Tavoj srovėj dangaus grėsmė matyti:
Lyg geną lapai debesys tiršti,
Nuo jūros ir erdvių šakų nukritę,

Žaibams ir liūtimis skelbti atsiųsti:
Tavos vilnės paviršiuje žydras,
Lyg nuo galvos plaukai kad pakelti

Kokios klaidios menados temstančiam
Akiraty, lig pat gelmių dangaus,
Audros plaukai padrinka, Mirstančiam

Tu metui giedei requiem, tuoj siaus
Naktis jį kapo didelio skliautu,
Kur garų rinkta jėga išskliaus:

Klausyk, kai iš padangių tų rūstų
Ims krist lietus, ugnis, kruša kartu!

III

Tu žadinai iš vasaros sapnų
Viduržemio azūrinės marias,
Kai žybečiojo kristalas vandenų,

Kur rymo Bajos įlankoj jie pas
Vulkano salą; pilys, bokštai ten
Pabunda, metant stipresnės bangas.

Žydromi jie samanom, gelėm išvien
Apuogę, jiem vaizduot jausmai silpnai
Tu, kurs, sau taką skirdamas gelėm

Zvelgi paties Atlanto, kur dugne
Sužydę jūros gelės, medžiai, tik
Be sulčių lapais liūlia vandenų,

Tačiau išblanksta, šaukiant tau, išsyk,
Ir dreba ir paliegsta, o klausyk!

IV

Jei būčiau miręs lapas, kur nešies,
Ar su tavim skrist greitais debesimis,
Arba vilnis užduos prie tavęs

Pajust, kad ir mažiau, tave, kuris
Toks didis, nesuvaldomas! Ak, net
Jei pasijausčiau dar vaikui, kai jis

Taip džiūgavo, tau leikiant mėlęne,
Kad rodė jam, pralenkt tave niekai;
O, niekados tada nebūčiau, ne,

Percy Bysshe Shelley (1792-1822)

Taip reikale maldavęs, kaip nunai.
Kaip vilą, lapą, debesį pakelk
Mane: žeidžius aš žemėj kruvinai!

Dienų suspaustus grandine sunkia
Audringas ir veržlus šaukiu tave.

V

Paversk, kaip mišką tu, mane lyra:
Tai kas, jei mano lapai, kaip jo, kris!
Tavo didžiū harmonijų audra

Abiejų rudens aidais tesklis
Zavingai, nors liūdnei. Smarki dvasia,
Būk mano tu, kurią — kas suvaldys!

Kaip tuos lapus, pasaulio erdvėse
Neš šias mintis: kas mirė, vėl atgims!
Ir ką dabar giedojau eilėse,

Kaip pelenus ir žiežirbas žmonėms
Skleisk lyg iš židinio, kuris nedus!
Ir mano lūponis dar miegantiems,

O vėjau, pranašo trimiti pūsk:
Jei jau žiema, pavasaris greit bus!

Vertė A. TYRULIS

Percy Bysshe Shelley (1792-1822) — anglų poetas, romantikas, vienas iš didžiųjų pasaulio lyrikų. Šmet suėjo 180 metų nuo jo gimimo ir 150 nuo mirties. Jo poezija simboliška, melodinga ir filosofškai turininga. Savo odes, ypač garсия Ode vakarų vėjui, giliai įsijautė į gamtą. Renesansinio pobūdžio dramomis kelė meilės pergale prieš neapykantą (Išlaisvintas Prometejus), laisvės kovos dėl nepriklausomybės (Elada), Karštas individo ir tautų laisvės propagatoras, kaip ir jo artimas bičiulis Baironas. Geriausi jo kūrinių parašyti už tėvynės ribų (Italijoje, Šveicarijoje). Jaunas žyvo jachtos per audrą Viduržemio jūroje. Palaidotas Romoje Poetų kapuose. Cesti-jaus piramidės papėdėje, šalia Keatso. A. T.

Jūratės Žiobrienės katinas

ANTANAS VAIČIULAITIS

I

Taip jau būna, — vėliau kartais mąstydamas ji pati sau viena, — kad tavo gyvenimą pakrato ne tik didieji atsitikimai, bet ir toki maži Dievo padarėliai, kaip katinas rainius.

Jūratė gražiai ir tiksliai atsiminė aną dieną. Jau iš ryto buvo apniūkę, tylu ir graudu. Paskui, apie pietus, pradėjo kristi snaigės, iš pradžių nedrąsiai, paplewendamos ore ir tada sėsdamos ant žolės, tvorų, šakų ir stogų. Jos biro ir biro iš debesų, vis trūsdamos, kol aplinkui baltavo visa žemė ir namai. Tada sustaugė vėjas, versdamas sniegą sūkuriomis. Kas tik gyvas spruko į pastogę — ir žmonės, ir šunės, ir žvirbliai. Tik vaikai siautė kaip patrakę. Įkaitusiais žandais, jie raičiojosi pusnyje, tran-kė rogutes ir klykė, užrėkdami audrą. Mamos buvo bejėgės. Kovojuosi ligi paskutiniosios, savo pupinėliams valgi davė ir Žiobrienė. Bet kas mirksnį jiems atsirasdavo būtinų reikalų troboje: čia jie buvo pamiršę antrą kastuvą, čia Mindaugėlis negalėjo nykščio suvartyti j pirštine, čia atklėgėjo su žinia, kad kaimynų Juozukas nosį susikruvino. Ir taip durys ligi vakaro nesiliovė bildėjusios.

Mažieji išsidūko jau temstant ir, aplepusiais sparnais, grįžo namo, ramūs ir geri.

Uždegusi žiburį, Žiobrienė pamatė, kad, be vaikų, troboje atsirado ir naujas gyventojas: susirangęs ant sofos, į moterį žvelgė katinas, tyrinėdamas, ar neišmes už durų į sniegus.

Jis kniauktelėjo, lyg duodamas suprasti, kad nusprendė šiusese namuose įsikurti. Į jo balsą sugriuvo vaikai, netikėtai vėl atgavę jėgas. Užgule katiną, jie vienas už kito veržėsi prie jo malonių: vienas glostė nugarą, kitas kišo pirštą prie gyvulio ūsų, trečias prisilypstėjo prie uodegos. Anas buvo bičiuliškas, mūrė ir šiaušė ketera, kad tik jaunimui būtų smagiau.

Visai sutemus, iš darbo grįžo Romas Žiobrys. Kaip jis važiovo ir kaip brido per sniegus, nebuvo kada nė pasiteirauti. Vaikai išsyk sukibo į tėvo skvermus, skelbdami gerą naujieną: jų namuose gyvens katinas, dargi toks rainas ir mandagus.

Seimos galva blaiviai ir šaltai paklausė: — Kas jį atnešė? — Niekas. Pats atėjo, — aiškino vaikai. Vyras, nepatenkintas, truktėlėjo pečiais. Matydama Romo rūstybę ir nusmelktus vaikų žandukus, įsispraudė Jūratė: — Užėjus audrai, matyt, spruko į pirmas duris.

— Žinoma, tik pas mus durys — lyg daržinės vartai. Kad pripustytų.

— Visų gi vaikai lakstė. Negi aš savo prištus laikysiu.

Sūnus ir dukros pajuto, kad katino likimas nėra toks šviesus: dar jms ir išmes į šaltį. — Tėtuk, pažiūrėk, koks gražus ir rainas, — išdrijo Dalia, jo numylėtinė.

Romas kačių nemėgo iš principo, ypač šviesiai gelsvų. Bet rainoms jis buvo nuolai-

desnis — jos priminė jam džingles, tigrus ir laukinę gamtą. O jūs žinokite, kad jo širdis visados ilgėjosi tolimų kraštų, atogrąžų žemės.

Jis matė, kad mūšį dėl katino pralaimėjo. — Greičiausia bus kurio kaimyno, — dar prasitarė jisai.

Kad suslamės jo atžalynas, jie pažinojo visos apylinkės kates, šunis, papūgas, kanarėles, o už dviejų gatvių anas ponas, kuris truputį šlubikščiaavo, prilaikė narve voverę — ir dargi juoda!

— Vistiek reikės pasiklausinėti, — numykė tėvas ir sėdosi prie vakarienes.

Pasisotinus žmonėms, buvo susirūpinta ir rainiumi, kuris nesikėlė nuo sofos, turbūt, galvodamas, savo tupėjimu užsitikrins buveinę. Žiobrienė papiaustė mėsos ir, padėjusi ant lėkštės, atnešė katinui. Jis apuostė, lyžtelėjo, atlaidžiai pasižiūrėjo į savo globėjus — ir net nekrimtelėjo.

— Matai, jis pratęs prie pirkinio kačių maisto, — oriai išaiškino vyras.

Nuėjęs pas kaimyną, kuris laikė septynias kates, — vieną siamietę su mėlynom akim, — jis pasisikolino rainiui tikro peno, dar nuodugnai išsiklausinęs apie kačių mitybą ir papročius. Grįžęs, jis visą kačių virtuvę ir psichologiją tiksliai išpasakojo Jūratei ir vaikams.

Kadangi namuose turi būti tvarka ir logika, buvo nuspręsta, kad rainius gyvens rūsyje. Ten jam paklojo pintinę, padėjo valgyti bei gerti ir papylė smėlio. Tada mama pakėlė svečią ir nugabeno pogrindin. Iš paskos žygiavo Mindaugas, Dalia ir Katriutė, o po jų atlingavo ir tėtis, rimtai kalbėdamas, nors niekas jo ir neklaušė.

— Pažiūrėsim, kaip čia reikalai... Pastoviniavę rūsyje ir dar sykį išnagrinę katino rūpesčius, visi jie iškopė viršun. Pirmiausia buvo išvaryti vaikai, paskui ėjo mama ir Romas.

Atsargiai užsklendę duris, paliko jie rainių

jo svajonėms ir sapnams. Mažieji buvo sugrūsti į savo lovas ir, valandėlę šnabždėjęsi, jie sumigo, už sienų stūgaujant vėjams ir verčiant pusnis. Prieš krisdamas patalan, Žiobrys ant galų pirštų nuklėpėsi į rūsį ir, grįžęs, apšvie-tė savo gyvenimo draugę, kad rainius mūrsko pintinėje, kad atrodo patenkintas ir kad yra nurijęs pora karnių iš kačių maisto. Romui užknarkus, jinaį galvojo apie savo namų židinį: viršuje, aure, jau miegojo mažieji, o po grindimis katinas vienas sau žiūrėjo į nakties tamsą, alsuodamas savo gyvenimu — ir savo mintimis.

II

Pustė dar dvi dienas.

Jūratė Žiobrienė per tą laiką spėjo apskul-ti su nauja tvarka, jai teko žiūrėti ne tik vyro ir vaikų, bet ir katino. Mažieji tolydžio zujo žemyn ir aukštyn, mamai skelbdami naujienas iš rūsių.

Moteriškai naujų vargų. Pirmiausia ji nie-kaip negalėjo įsitiirti, ką rainius valgo. Dažniausiai jis neimdavo burnon ir katinų peno, — tik apuostydavo ir gailiai žiūrėdavo tau į akis. Neišsikentusi, ji kartą pasiguodė kaimyne Onai Rasienei, senai ir praktiškai žemaitė. Šioji atsakė: — Radai ko graužtis. Katinas turi gyventi ant savo duonos, bepeliaudamas.

Tokie išminties žodžiai numušė Jūratės dvasią. Bėdos čia dar nesibaigė. Aną dieną Dalia per smarkiai timpltelėjo rainiui už uodegos. Kaip žmogus, taip ir katė turi savo garbę.

Rainius išsėidė ir drikstelėjo mergaitė per rankas. Kad pasileis ji į dūdas, ir apsimailšino tik tada, kai mama apraišiojo sopulius, o nu-sikaltėję ištrėmė atgal į rūsį. Po valandos, jau užmiršę išgaštį ir žaizdas, vaikai vėl tūpčiojo apie rainių, glostė jo gaurus ir nesiliovė šneki-nę. Vakar, kai Jūratė minkė pyragą Žiobriu

neklaudžomas nusivogė katiną į viršų ir žaidė su juo, sustatydami vis naujas programas. Pagaliau jie išsitraukė mamos skarelę ir nutarė apklesti ją rainių. Kad jis per daug nespurdėtų, Katriutė ir Mindaugėlis laikė jį prislėgę, o Dalia skarelę rišo taip, kad gyvuliukas atrodytų kaip bobulė. Kai mergaitė baigė darbą, kiti du paleido savo auką, ir rainius nėrė iš vaikų kambario, palydėtas nežemiško klyksmo. Žiobrienė vos spėjo pamatyti, kaip katinas, kurio veidas buvo apvyturituotas šilkinę jos skarelę, laiptais nusirito į rūsį. Aprėkusi vaikus, ji nuskubėjo žemyn. Anas jos neprišlėido, spraudėsi už dėžių ir šiaušėsi, lyg užklyptas prieš. Jūratė palaukė, kol rainiui atleido nervus, per tą laiką padarydama neatšaukiama ištarę: kai tik atšils, ji išneš į gatvę — tegul susisieškos savo namus. Iš tikrųjų katės ji gailėjosi — vis gyvas daiktas, ir toks protingas! "Lyg kokį našlaitėlį išvarytum", dingtelėjo Žiobrienė po ano sprendimo. — Bet susiras savo šeiminiųkus ir bus laimingas. O namie reikia tvarką palaikyti".

III

Jūratė Žiobrienė, švelniai priglaudusi rainiui, išėjo į lauką.

Dar snigo, bet ramiai, be jokių vėjų. Gatvė buvo tuščia.

Rainius buvo meilus katinas. Paleistas, jis glaustėsi moteriai apie blauzdas, porą kartų kniauktelėjo ir anaiptol negalvojo bristi per sniegus.

Išgirdus jo blašą, lyg širdį kas būtų pervėręs Jūratei, ir gale gerkles atsistojo kažkoks kamuolys. Tačiau, kartą pasiryžusi, moteris buvo griežta. Treptelėjusi, ji baidė: — Aškas tu man!

Ir dar uždavė per uodegą — ne iš piktumo, bet iš ryžto pareigos.

(Nukelta į 4 pusl.)

LIETUVIŲ KALBAI SKIRTAS GYVENIMAS

(Tęsinys iš praėjusio šėstad.)

Taip pat dabar visuotiniai priglęs yra "pobūvis", Salio pasiūlytas (Lietuvos Aidas, 1936.XII.12) vietoje nevyklio "subuvimo", bene iš vokiško Zusammensein ar Beisammensein išsiverst. Pobūvis sudarytas, nusizūrėjus į tokius lietuviškus žodžius, kaip postovis, poilsis, pogulis, polaidis, pobėgis. Dar pridėda Salys, mėges vaizdingus liaudiškus priežodžius: "Plg. žmonių posakį: pabūkimie, pasikalbėkimie, ar pekla dega".

Jau prieš pirmąjį karą jaunoji kunigų karta labai uoliai ėmėsi gryninti mūsų bažnytinę kalbą nuo iskerorijusių slavybių, kurios ne taip lengvai davėsi išstumiamos. Daugeliui vis atrodė, kad pvz. iš seno gerai žinomą grieką pakeisti kažkokia nuodėme buvo tikras "griekas". Tokių įsistiprinusių slavybių tarpe buvo mūsų liaudies mene gerai pažįstamas smūtkelis. Beje, gal nedaugeliui žinoma, kad Smūtkelio slapyvardžius prof. Vaclovas Biržiškas pridengdavo savo jaunystėje rašytąją poeziją. 1926 m. Putinas davė savo žinomąjį eilėrašį "Rūpintojėlis" (Dievuli mano, kas per šviesios naktys), bet smūtkelis nė nemanė taip lengvai kapituluoti. Kai 1934 m. Valstybės teatre buvo suvaidinta A. Jasiūno drama "Smūtkelio šalis", prabilo Salys: "Bet kuriems galams jos varde ta slavybės smūtkelis (smūtkas iš lenkų smutek ar gudų smutok). Turime savo nekaltnį rūpintojėlį: tuo vardu liaudies mene vadinama ranka pasirėmusio, susirūpinusio Kristaus statulėlė. Taigi mūsų bendrinėje kalboje anai svetimybė vietos nėra. Iš bažnyčios Aidais seniai jau išnykę (Lietuvos Aidas, 1934.XI.24).

Idomus Salio pasisakymas jau sovietinio režimo metu dėl žodžio "ataskaita", kuris rusų kalbos analogijos įtakoje stūmė laukan įprastinę "apyskaitą". Beje, dabar ataskaita (apyskaitos prasme) plačiai vartojama ne tik Lietuvoje, bet ir išeivijon atklysta. Atsakydamas į klausimą "Ar apyskaita keistina ataskaita?", Salys rašė: "Mūsų įprastinės apyskaitos nėra jokio reikalo keisti kitu žodžiu. Ji paprastai vartojama tokiuose posakiuose, kaip darbų, veikimo apyskaita. Čia rytiškoji ataskaita arba atskaita visiškai netiktu, nes juk nieko iš darbų ar veikimo neatskaitoma, tik apskaitoma, kiek tų darbų padaryta arba kiek nuveikta. Matyti, kam pasirovė rusiškas otčiot ir pagal jį (ot: ata-) ėmė vartoti ataskaitą. Pagaliau ši netikusi vartosena nėra naujiena: jau pirmuosius mūsų laikraščiuose po 1905 m. rusų otčiot taip buvo lietuviškai verčiamas. Tik J. Jablonskis, pasiūlydamas apyskaitą, išveisė tą vertinį iš bendrinės kalbos. Šiaip pats žodis ataskaita [...], žinoma, nėra nieku dėtas. Bet jis vartotinas tik atskaitymo reikšme ir rusiškai verčiamas vyčiot, otčieslenie" (Gimtoji Kalba, 1940, Nr. 9—10). Tas klausimas darėsi aktualus tada, ir po kiek laiko Salys vėl atsakinėjo į pasiteiravimą "Ar vartotina ataskaita" ir pakartotinai teigė, kad tai "netikusi vartosena", nes apyskaita "yra įprastesnė ir taisyklingesnė" (Gimt. Kalba, 1941, Nr. 1—3). Šiuos Salio žodžius turėtų įsidėmėti ir pas mus pasitaikę "ataskaitininkai". Kaip rusiška įtaka sovietinio režimo sąlygomis skverbiasi lietuvių kalbon, Salys jau čia Amerikoje ryškiai parodė išsamiame straipsnyje "The Russianization of the Lithuanian Vocabulary under the Soviets" (Lituanius, 1967, Nr. 2).

Kalbiniais klausimais Salys yra prirašęs daug straipsnių "Gimtojoje Kalboje" ir kitur. Dažnas ir dabar tebebūtu mūsų skaitytojų reikšmingas. Tad ar nevertėtų išleisti Salio rinktinį straipsnių knygą? Susidarytu gražus tomas.

Salio bibliografija nėra sudaryta, tad be anksčiau minėtųjų čia nurodysiu dar kai kuriuos mano pasižymėtus Salio straipsnius: "Kalba

Keli bruožai ir prisiminimai apie Antaną Salį

VINCAS MACIONAS

ir taryba (ortofonija)" (Kalba, 1930, Nr. 1), "Is Rašybos komisijos darbų" (Kalba, 1930, Nr. 1) straipsnis rašytas projektuojama rašyba, "Kalbos tikslumas ir kitkas" (Zidiny, 1931, Nr. 11), "Naujosios rašybos belaukiant" (GK, 1935, Nr. 1—2), "Mokykla ir kalbos jausmas" (GK, 1935, Nr. 1—2), "Bendrinė valdybinė ir šnekamoji tartis" (GK, 1935, Nr. 10), "Baranauskas — kalbos darbininkas" (Naujoji Romuva, 1935, Nr. 9), "Jaktas — kalbos darbininkas" (Nauj. Rom., 1936, Nr. 10), "A. a. prof. Meillet ir jo santykiai su Lietuva" (Nauj. Rom., 1936, Nr. 46), "Dėl ispanų tikrinių vardu rašymo ir tarimo" (GK, 1936, Nr. 8), "Is naujybinės kalbos praktikos" (GK, 1937, Nr. 10), "Kalbotyra mokyklinių kalbų dėstyje" (Liet. Kat. Mokslo Akademijos Suvažiavimo Darbai, II, 1937), "Lietuvių kalba savo giminių tarpe" (Nauj. Rom., 1937, Nr. 4—5), "Kalba ir visuomenė" (Nauj. Rom., 1937, Nr. 49), "Lietuvių kalbos reikšmas konservatorijoje ir teatre" (GK, 1938, Nr. 9), "Keletas fotografijos terminų" (GK, 1938, Nr.

9), "Gimtoji kalba ir mąstymas" (Tautos Mokykla, 1938, Nr. 15—16), "Priegaidės ir jų tarimas" (GK, 1939, Nr. 6), "Netaisyklingoji prieviksmių daryba" (GK, 1939, Nr. 6), "Kasdienės kalbos ydos" (GK, 1939, Nr. 8), "Kortų vardai" (GK, 1940, Nr. 5).

Dar paminėtinas Salio straipsnis "Kretingos vienuolyno lietuviškieji rankraščiai" (Švietimo Darbas, 1927, Nr. 1), svarbus mūsų bibliografams ypač dabar, kai nevenas ten aprašytas rankraštis jau yra dingęs. Štai šiemet Lietuvos Mokslo Akademijos Botanikos instituto išleistoje knygoje apie mūsų žinomąjį botaniką pranciškoną kun. J. A. Pabrėžą pateikiant jo išsamią bibliografiją, dažnoje vietoje yra pastaba: "Rankraštis neišliko, nurodė A. Salys".

Tikra staigmena Salio bibliografijoje tai jo 79 puslapių knygelė "Automobilio praktika. Pastabos teorijai ir praktikai. Kaunas, Vyriausiojo štabo spaudos ir švietimo skyrius, 1932". Kaip gi toks kuriozas atsirado tarp kalbininko rašinių, nevenas nustebęs pasiteirau.

O buvo taip. 1930 m. rudenį Salys buvo pašauktas atlikti karinės prievolės, atidėtos dėl studijų, Atskaldęs pakaustytais užkulniais žiezirbas Šančių grindinyje, priskardė Nemuno atšlaites "Šeriau žirgeli" garsais ir kitomis karingesnėmis dainomis, imtomis kad ir iš kompozitoriaus A. Tallat-Kelpšos 1920 m. išleistos knygelės "Kariagos aidai", ir baigęs pradinį kariagos apmokymą, Salys buvo paskirtas į auto rinktinę (ar kaip ten kitaip anle motorizuotieji mūsų daliniai vadinosi), iškopė į puskarininkio laipsnį ir pagamino "viršminėtą" (ano meto įprastiniu kanceliarinės biurokratijos terminu tariant) kūrinių, tapdamas vienu iš pirmųjų mūsų negausios automobilinės raštijos pradininkų.

Salys nebuvo rašytojas, imant tą žodį siauresne, tik grožinės literatūros kūrėjo prasme. Man tiesiog būtų sunku vaizduotis Salį, berašantį apysakas, noveles, dramas, ar juoba poeziją. Betgi jo raštų kalbos galėjo jam pavydėti nevenas rašy-

net vaikai liovėsi šūkave — ir pradėjo laukti. Aplinkiniuose languose žiūrėjo priploti veidai.

Galvės rimti sutrikdė sirena. Kaip matai, prie stulpo privažiavo raudonas policijos automobilis. Pirmas išlipo pats kapitonas, mostelėjo ranką žmonėms ir apžiūrėjo stulpą, viena ir katiną, kuris kniaukėjo, tarpais lenkdamas galva žemyn, — ar taip jau niekas ir neįvaduos.

Prie kapitono priėjo pora policininkų. Po trumpų diskusijų vienas iš jų prisitaisė prie kofų geležinius kablius ir bruzdėjo, lyg meškinas, viršun. Pačioje aukštybėje jis viena ranka laikėsi stulpo, antrąją pasiekė raičių, kuris žiūrėjo per petį, sugnybo jį už keteros ir prisinešė prie savęs. Dabar visas žygis atrodė toks paprastas.

Policininkas, priplojęs raičių prie kailinių, rabazdinosi atgal: Pasiėkęs šaligatvį, jis, nevaidindamas jokio didvyrio, paklausė:

— Keno bus?

Kokią sekundę buvo visiška tyla.

Tada priekinė ryžtingai išėjo Jūratė Ziobrienė ir tarė:

— Mano. — Gražus gyvulėlis, — atiduodamas į jos rankas, pastebėjo policininkas.

— Ačiū, — sukuždėjo jina, didžiai sujau-dinta.

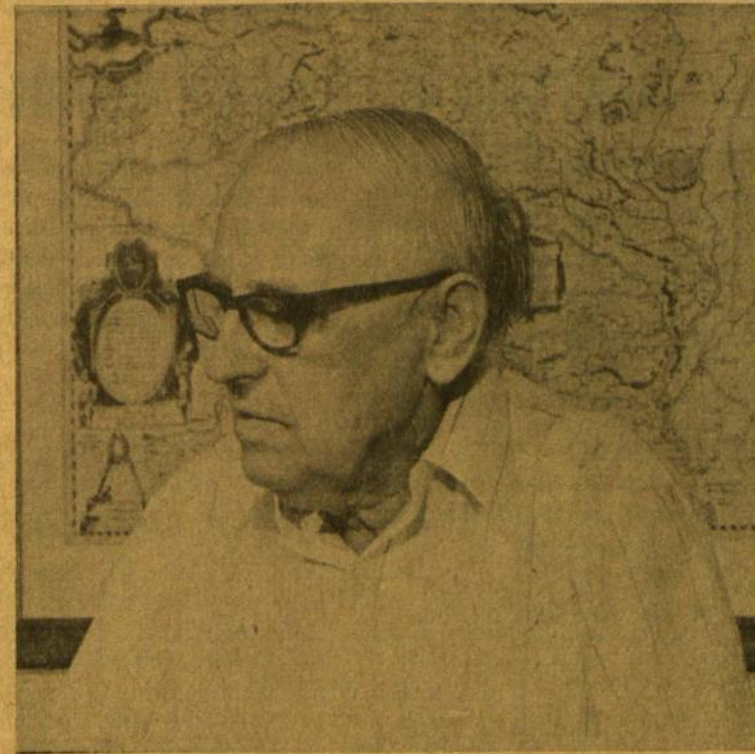
Kapitonas ir policininkai atidavė pagarbą, sėdo savo raudonam automobiliui ir nuvažiavo, taškydami sniegą ir švilpdami sirena.

Jūratė Ziobrienė, šiltai glausdama raičių prie krūtinės, parsinešė namo, lydima Dalios, Katriutės ir Mindaugėlio. Taip Ziobrių namai į savo tarpą priėmė naują narį, katiną raičių. Krykštavo vaikai, džiaugėsi ir mama, jausdamas ramia sąžine. O tėvo nuomonės taip niekas ir nepasiteiravo.

Ziobriai nebuvo išskaitę ir raičiaus minčių. Kol snigo ir buvo šalta, jis tupėjo rūsyje, murkė ir svajojo. O kai vieną dieną saulutė aptirpdė pusnynus, katinas pasiraivė, pamiklinojas, pasigalando į slenkstį nagus ir glaus-tėsi Jūratėi aplink kojas, kad išleistų į kiemą. Tenai raičius užsikorė ant tvoros, nuoko į gatvę ir nubėgo savo keliais, net neatsisukdamas į moters šaukimą. Ziobrių pastogėje raičiaus niekas daugiau ir nematė. Kartais jie, vakarui atėjus, pakalba apie savo katinėlį — dabar jau rečiau, kai vieną dieną Katriutė ėhė ir pravirko, besiklausydama, koks raičius buvo geras ir malonus.

Kai ji lieka viena, kai visuose namuose būna tylu, tik sienose protarpiais braktelia, ir kai lietaus ar sniego debesys niuaukiasi, gaudulys kai kada prislėgia ir mama.

Rymo ji tada lange, žiūrėdama į kiemą, lyg laukdama, ar tvora, kuria jis iškeliavo į savo pasaulį, nesugrįš jos katinėlis raičius.

Prof. Antanas Salys (viena iš paskutinių jo nuotraukų)
(Lietuvių foto archyvas)

to pakiliam jausmingumui), grožies jo ryškia liaudiška kalba su daugybe vaizdingų patarlių, skatiniai nusišypsai iš jo šviežio humoro, ne taip jau dažno mūsų literatūroje.

Mokėjo pasišaipyti ir Salys, ypač kai reikalas paliesdavo jam skaudamus kalbinius dalykus: "Atvažiuoja į Kauną iš provincijos inteligentė mergaitė su negadinta, bet dar aiškiai pažįstama tarmiška ištarme, o, žiūrėk, po kelių mėnesių, po pusmečio ji jau visiškai taip pat 'cypčioja', kaip ir tikrosios kauniškes! Jai atrodo daug elegantiškiau tarti ciktai, o ne paprastai kaimiškai tiktai; ji nesąmoningai lyg jaus-tė jaučia, kad tariant 'važiuosiu' truks to 'Schwung'o', kurį kitos sugeba įdėti į trupučuką dar ir pro nosį ištariamą 'važosiu'." (Kalba, 1930, Nr. 1, p. 24).

Švietimo ministerijos biurokratams 1936.I.11 d. ministro aplinkraščių mokykloms "nužudžius" specialistų komisijos (joje buvo ir Salys) ilgai ruošijai rašybos reformos projektą, Salys paskelbė "nekololo-

gini" straipsniuką "Ties neužkastu rašybos kapu" (Zidiny, 1936, Nr. 1), kuriame su karteliu brūkštelėjo: "Taigi, visiems greičiau ko nauja laukiantiems tegalime mūsų patarlę priminti: taisykitės, varnos, į užmarį lėkti". Toliau ironizuodamas, kad ir nesinervindamas (o ko gi čia karščiuotis!), rašė: "Norime priminti dar šiuos Švietimo Ministerijos atsakymo žodžius: 'Rašybos reforma bus galima tik tuomet, kai ji bus įtikinamai išdiskutuota ir pakankamai pritaikyta praktikai ir kalbos dvasiai'. Tuo pasakoma, kad rašybos reformai dirbusieji, (LKD [Liet. Kalbos Draugija], lituanistai mokytojai, universiteto žmonės) savo darbo nėra kaip reikiant atlikę. Kitų specialistų tuo tarpu Lietuvoje neturime. Taigi, savaime prašosi išvada, kad reikės naujos kalbos darbininkų palaikyti. Tikėkimes jų po laimingesne žvaigždės gimsiant. [...] Norėdami ar nenorėdami vis tiek turime pripažinti, kad S. Ministerijos aplinkrašties rašybos mazgo galutinai neatmezgė. Iki tvarkos ir vienybės dar toli šaukia".

(Nukelta) 5 pusl.)

earn more... more often

A Standard Federal Certificate Account brings you both the satisfaction of high earnings and the comfort of a safe investment. The interest rate on a 2 year, minimum \$5,000 certificate is 6%, compounded daily. If you accumulate your interest for a full year the annual yield increases to 6.18%. Or you can earn an annual yield of 5.92% if you do not withdraw your interest on \$1,000 or more invested in Standard Federal's one year 5 3/4% certificate. And your principal plus interest are both safe at Standard Federal Savings.

6%
per annum
\$5,000 minimum
2-year maturity

5 3/4%
per annum
\$1,000 minimum
1-year maturity

Interest compounded daily

Receive an interest check automatically monthly, quarterly, or have the interest added to your account quarterly to be compounded for a higher yield. Funds deposited by the 10th earn from the 1st of the month. Deposits received after the 10th of the month earn from the date of receipt.

Assets over \$175,000,000
Reserves over \$15,700,000

STANDARD FEDERAL

Savings and Loan Association of Chicago
4192 Archer Avenue at Sacramento • Chicago, Illinois 60632 • 847-1140
OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Thursday & Friday, 9 a.m. to 8 p.m.
Saturday, 9 a.m. to 12 noon • Wednesday, no business transacted

LIETUVIŲ KALBAI SKIRTAS GYVENIMAS

(Atkelta iš 4 pusl.)

Reformuotosios rašybos projekto atmetimas buvo Saliiui, aišku, nemažas nusivylimas. Kaip Rašybos komisijos narys jis ir darbo bei pastangų buvo tam reikalui daug skyres: komisija baigė darbą 1932.XI.6 d. net po 42 posėdžių! 1933 m. Salys drauge su P. Skardžium ir J. Talmantu galutinai suredagavo rašybos projektą ir paskelbė visuomenei. Jis, be to, ir atskirais straipsniais buvo aiškinęs rašybos dalykus ir kėlęs jos reformos būtinumą. Prisimindami dar ir aktyvų Salio rūpinimąsi lietuvių asmenvardžiais, terminologija, naujadarais, kalbos negerovių taisymais ir kitais kalbos reikalais, galime pasakyti, kad jo visas gyvenimas buvo skirtas lietuvių kalbai.

Ne vienas gal pasidomės, o kokią męgstamą laisvalaikio užsiėmimą, kaip čia Amerikoje esame įpratę sakyti "hobby", turėjo Salys. Beje, jis jau čia išėmijoje buvo pasiūlęs anglų kalbą hobi pakeisti lietuvišku nikiu. Tą žodį jau seniai, bet nesėkmingai, buvo siūlęs ir V. Kamanauškas savo knygelėje "Kalbėjime lietuviškai" (1933). Nikis — tai gyvosios kalbos žodis, nors retas ir nedaug kam tepažįstamas. Be to, jis reiškia daugiau neigiamą polinkį, užsispyrimą, kaprizą, ydą. Ir pats Salys rašė: "Jei kam nikių peikiamas prireikšmis labai priešais šoka, tai hobi pakaitu, rodos, gerai galėtų eiti mōgis (kirčiuojamas kaip žodis). Jo pirminė reikšmė — mēgis, smagumas. Tai gi reikšmė hobiui dera" ("Dėl anūko su vaikais ir kelių kitų naujadarų", Draugas, 1971.III.27). Tokiu būdu nikiu gal derėtų vadinti nebent polinkį laisvalaikio atgaivos ieškoti pvz. aistringame kortavime ar daž-

tėvių gerbiama, turėjo savo globėjus dievus, o midus buvo ne tik žmonių, bet ir dievų mėgstamas gėrimas. Mini bites savo "Zemaičių vyskupystėje" ir didysis salantiškis Valančius: "Senovės raštininkai pasako, penkioliktime ir šešioliktime amžių Zemaičių kunigaikštystę kiauurai užgulta buvus tankiais miškais ir traukančiomis giriomis. [...] Tose giriose visosi daugybė visokio gyvio [...] O už vis nemieruotą galybę bitių, katros nešios kas metą dideliai apstei medaus balto iš liepų krūmo".

Argi galėjo būti tinkamesnis "mōgis" uolajam liutauistui salantiškiui? Aš pats tai bičių niekada nemėgau (žinoma, ypač vaikystėje) ir apie jas nieko nenusimaniau, tad ir su Salio tuo klausimu jokios doros šnekos turėti negalėjau. Betgi jo gamybos gintarinio mīdauš tau-relę esu mielai išlenkęs.

Su Salio susipažinau Kaune, bet suartėjau jau Vilniuje. Nukėlus ten mūsų fakultetą, organizacinis darbas labiau sujungė ypač tuos, kurie universitete turėjo atsakingų pareigų (Salys, beje, 1941—1944 m. buvo universiteto senato narys — sekretorius, o man tuo pat laiku buvo tekusios Humanitarinių mokslų fak. prodekano, o truputį vėliau dar ir bibliotekos direktoriaus pareigos). Susidragavome ir asmeniškai. Lgi šiol nepamirštinios anos puikios dienos, kartu praleistos gražioje Trakų ežeryno gamtoje. Nelengvai pamiršama yra ir mūsų bendra rizikinga kelionė Minskan 1944 m., kai abu kartu — ir nuvažiuojant ir grįžtant — traukinys nuėjo nuo bėgių dėl raudonųjų partizanų padėčių minų. Drauge su Salio teko ir trauktis iš Vilniaus anais lemtingaisiais 1944 metais.

Kun. Kazimieras Barauskas, žurnalistas, pedagogas, Lietuvoje buvęs Katalikų spaudos biuro direktorius ir "Mūsų Laikraščio" redaktorius, knygos "Krikščionybė Lietuvoje" redaktorius, uolus katalikiškos spaudos bendradarbis, ilgametis "Draugo" pirmojo puslapio redaktorius ir dabartinis mėnesinio žurnalo "Laiavas" redaktorius, staiga mirė Chicagoje, lapkričio 5 d., sulaukęs 68 metų.

svečiams išvažinėjęs, aš su savo būliais sunkvežimiais prisistatytį į dailiną žmona dar pasiliko me pas jaunavedžius paviešėti. Saulėtos dienos ir vėli kaimo žaluma pačiame vidurvasaryje puikiai derinosi su mūsų visų smagia ir draugiška nuotaika. Tik neramino beartėjančio fronto patrankos, kurių duslus

čiais sunkvežimiais prisistatytį į dailiną žmona dar pasiliko me pas jaunavedžius paviešėti. Saulėtos dienos ir vėli kaimo žaluma pačiame vidurvasaryje puikiai derinosi su mūsų visų smagia ir draugiška nuotaika. Tik neramino beartėjančio fronto patrankos, kurių duslus

bet nepastebėjo, susigūžęs už skubancio motociklo nugaros. Sovietų tankams prie Salantų atkirtus kelią, turėjo grįžti ir Palangoje laimėngai susitiko su savaistais. Iš čia nuvyko Klaipėdon, iš kur sugebėjo išplaukti Karaliaučiu laivu. Jau paskutiniojui Kas bus, kas nebus, bet žemaitis nepražus.

Mano kelias iš Kauno į vakarus ir čia tiesiai į vakarus Nemuną, pasikliauti prie Smalininkų per Nemuną. Netoli Ragainės teko mėnesį rausti apkasus toje pačioje senioje lietuviškoje žemėje, kuria, tik kiek toliau į pietus, kadaise pūreno, duonelė augindami, Donelaičio (kodėl gi ne Duonelaičio) būrai. Rudenį abu su žmona nusidanginom į Baltijos pajūrio miestą Greifswaldą, kuri M. Biržiška savo pamėgtu įpročiu buvo sulietuvinęs į Gripgi (Greif — grifas ar gripas, toks paukštis; Wald — giria), o mes kiti būgėm lietuvininti Grybgiriu.

Čia vieną vėlyvo rudens dieną mūsų kambario duris pasibeldė Saliai. Suprantama, tai buvo tikra staigmena ir labai maloni. Kaip, iš

kur, kada ir visi klausukai, kiek tik jų yra gramatikoje, buvo gausiai sunaudooti mūsų pašnekesyje. Mūsų kambariye kurį laiką visi ir talpinomės, kol Saliai susirado sau kambarį bėglių perpildytame Grybgirye, Salys įsitaisė universitete, kur gavo skaityti kelis lingvistinius kursus. Aš taip pat gavau šiojį tokį bibliografinį darbėlį žinomojo archeologo (jis buvo tada ir rektorius) C. Engelio seminare.

Grybgirye susirado gerokas būrys lietuvių pabėgėlių: jų tarpe buvo ir keli Humanitarinių mokslų fak. dēio žmonės: be Salio ir manęs dar čia buvo M. Biržiška, P. Cepėnas, J. Puzinas; gyveno ir prof. B. Sruogos (tada kalėjusio Southofe) žmona istorikė V. Dalgirdaitė-Sruogienė. Iš tolimes Austrijos 1944. XI. 2 rašė M. Biržiška Krėvė: "Beveik pavyzdžiū Jums, kad Jūs galite dirbti, kad susirinkote visu fakultetu vienoje vietoje, galite bendrauti, pasikalbėti vienas su antru, pagaliau pasiguosti skauda-

kur, kada ir visi klausukai, kiek tik jų yra gramatikoje, buvo gausiai sunaudooti mūsų pašnekesyje. Mūsų kambariye kurį laiką visi ir talpinomės, kol Saliai susirado sau kambarį bėglių perpildytame Grybgirye, Salys įsitaisė universitete, kur gavo skaityti kelis lingvistinius kursus. Aš taip pat gavau šiojį tokį bibliografinį darbėlį žinomojo archeologo (jis buvo tada ir rektorius) C. Engelio seminare.

Grybgirye susirado gerokas būrys lietuvių pabėgėlių: jų tarpe buvo ir keli Humanitarinių mokslų fak. dēio žmonės: be Salio ir manęs dar čia buvo M. Biržiška, P. Cepėnas, J. Puzinas; gyveno ir prof. B. Sruogos (tada kalėjusio Southofe) žmona istorikė V. Dalgirdaitė-Sruogienė. Iš tolimes Austrijos 1944. XI. 2 rašė M. Biržiška Krėvė: "Beveik pavyzdžiū Jums, kad Jūs galite dirbti, kad susirinkote visu fakultetu vienoje vietoje, galite bendrauti, pasikalbėti vienas su antru, pagaliau pasiguosti skauda-

(Nukeita 1, 6 pusl.)

Prie kun. Kazimiero Barausko karsto

Mes, gyvendami šiame pasaulyje, neturime akivaizdaus supratimo, kas yra mūsų siela. Tiesa, savo sielos pagalba mes sugebame daug veikti. Tačiau, apie tai, kas yra mūsų siela pačioje savyje, mes turime tik deduktinį, tik išvadinį supratimą. Iš to, kad mes sugebame daug pažinti ir daug ko pasigiminti, mes, išvados keliu, prieiname, jog yra toks veiksnys mūmyje, kurio veikimas netelpa šio pasaulio matavimuose. Pastebėjime šitai dėl to, kad savo sielą mes pažįstame tik tokiu būdu, kaip ir Dievą: iš padarinių.

Tačiau tada, kai kūno galios liaujasi mus reprezentavusios, mes su savo siela sutinkame labai akivaizdžiai. Taip šiandien mūsų prieteliui Kazimieriui yra paaiškėję, kas jis iš tikro yra. Jam yra atsidenusi visa jo buvimo paslaptis. Dieviškos šviesos nušviestas, jis akivaizdžiai mato, kokią būtimį jis yra.

Kai sakome, kad mūsų siela tiesioginiu būdu savęs nepažįsta, gyvendama šiame gyvenime, mes neturime šio trūkumo pratesti per toli. Žmogaus pažinimas, įgytas išvadų keliu, yra teisingas. Šios tiesos akivaizdų liudijimą mes

išgyvenome mūsų dienose. Kai žmogus išvadų keliu pažino mėnulį, jis, ten nuvykęs, nerado nieko naujo, o tik tai, ką buvo pažinęs išvadų būdu. Dėl to mes turime pagrindo manyti, kad ir kun. Kazimieras, išėjęs anapus ribos, rado ten kaip tik tai, ką buvo pažinęs išvadų būdu ir į ką buvo įtikėjęs, eidamas krikščioniškuoju apreiškimu.

Nors mūsų savęs pažinimas šiame gyvenime yra greičiau netiesioginis, tačiau negalima sakyti, kad nebūtume savo paties šeiminių. Mes ne tik galime veikti savo sielą, bet ir ją praturinti. Dievas į žmogaus veiklą nežiūri mažavertiškai. Jei jis taip žiūrėtų, jis nesimtytų vertinti atskiro žmogaus veiklos. Jis žmogaus neteistų. Tai yra didelės paguodos tiesa, kai mes asistojame mirties aki-vaizdoje. Ir tik dėl to, tur būt, ši tiesa mums neatrodo nuostabi, jeigu mes nepadarome iš jos vispusiškos išvados. Mes tik būkštaujame dėl to, kad Dievas mus teis, bet neatkreipiame dėmesio į tai, kad jis mus atras, mus vertins. Jeigu Dievas mus individualiai nevertintų, jis mūsų ir neteistų; mes tik kaip Dievo mintys susirinktume pas jo duris, Brazilio-

nio žodžiais betariant. Tačiau mes nesame vien Dievo mintys. Mes esame ir mūsų mintys, pagal kurias mes būsim sutinkami.

Kun. Kazimieras buvo žmogus, kuris suprato, kaip reikšmingos yra žmogaus mintys. Jis, visa amžių dirbdamas žurnalisto darbą, savo kunigystę suprato, kaip Dievo žodžio skleidimą visuomenėje. Jokių straipsnių rašymas jo taip nedomino, kaip religinio. Jis juos rašydavo labai atsidėjęs ir giliai susitelkęs. Savo religinius mąstymus jis pradėdavo nuo dabartinių mūsų visuomenės galvojimų. Jis buvo labai uolus mūsų grožinės literatūros skaitytojas. Ir šitaip išsiginėjęs į žmogaus problemas, jis stengdavosi jas nušviesti dieviška šviesa. Dėl to, kai Kazimiero sielą ištiko dieviška šviesa, jis nepasijuto esąs tuščias ir neturtingas. Jis, kaip tas Evangelijos užvaizdas, galėjo pasakyti: Viešpatie, davei man penkis talentus — štai dar penki. Ir Viešpats jam pasakys: Gerai, ištikimasis tarne; ateik į savo džiaugsmą.

Vytautas Bagdanavičius, MIC.

(Pamokslas laidotuvių Mišiose Šv. Kryžiaus bažnyčioje, Chicagoje, lapkr. 8 d.).

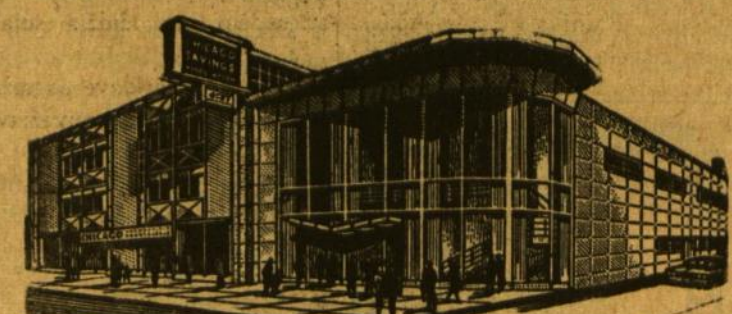

Vilniaus universiteto senatas su prodekanais 1942 m. pavasarį. Sėdi (iš kairės): Petras Katilius — Matematikos-Gamtos fak. dek. (likęs Lietuvoje), Domas Krivickas — prorektorius, Mykolas Biržiška — rektorius (m. 1962 m. Los Angeles mieste), Vladas Jurgutis — Ekonomikos fak. dek. (1943-1945 m. kalintas Statthofio koncentracijos stovykloje, miręs Vilniuje 1966 m.), Jonas Puzinas — Humanitarinių mokslų fak. dek. (Stovi (iš kairės): Algirdas Jurskis — Ekon. fak. prodek. (likęs Lietuvoje, kalintas Sibire, kur ir mirė 1953 m.), Antanas Vasiliauskas (dabar Vasaitis) — Mat. - Gamt. fak. prodek. (nuo 1942 m. rudens semestro Miškų fak. dek.), Stasys Žakevičius (dabar Zymanas) — Tiesių fak. dek., Antanas Salys — senato sektr. (m. 1972 Philadelphiaje), Vincas Maciūnas — Hum. fak. prodek. ir univ. bibliotekos dir., Steponas Jankauskas — Mat. - Gamt. fak. prodek. (likęs Lietuvoje).

name stiklelio cinktelėjime. Tokių nikių Salys tai tikrai neturėjo. Męgstamasis jo laisvalaikio užsiėmimas, ar jo siūlytu terminu tariant — mōgis, buvo bitininkystė. Tai jau tikrai lietuviškas mōgis. Mūsų literatūroje jis tiesiog poetizuojamas. Pasiskaitykime kad ir Krėvės "Šiaudinėje pastogėje" vaizdelį, kaip vadinamasis bedievis Vainoras bites kopinėja: "Ir Vainoras tris kartus peržegnojo avilį. Aukštas, žilas, saulės spinduliais apvartikuotas, jis panašus buvo dabar į kažkokį senąjį kirvį, kuris seniai kažkada gal taip pat laimino mažas bičiukas. Abu vyrų persižegnojo. Kad nesugadintau sau įspūdžio, ūpo kitiems aš irgi persižegnojau". Ne be reikalo lietuvių tautosakoje bitė vadinama šventu vabalėliu. Jau žiloje senovėje bitės buvo mūsų pro-

Prieš tai dar dalyvavau Salio vestuvėse: Šv. Petro ir Povilo išvakarėse (VI.28) jis susituokė su Sofija Vaškelyte Užpalių bažnyčioje. Tai senas Rytų Aukštaitijos miestelis, jau 1373 m. vokiečių metraštyje paminėtas castrum (pilis) Usupalle vardu, kaip rašė Salys (GK, 1936, Nr. 5), tada dar nenumanydamas, kad tas tolimas nuo jo Salantų miestelis bus vėliau toks svarbus jo gyvenime. Užpaliuose buvau pirmąjį (manau, ir paskutinį) kartą savo gyvenime. Betgi patį kraštą buvo man savas. Juk kaimyninio Svėdasų valsčiaus Vaitkūnų kaime, netoli Vaidžanto Mačiūšių, buvo gimes mano tėvas, o gretimose Debeikių parapijoje prie tos pačios Šventosios, kuri teka pro Užpalius, buvo mano mamos gimtasis Ragaišių kaimelis. Vestuvų

dunksėjimas buvo aiškiai girdimas giedro vakaro ramumoje. Vilniun visi grįžome sekmadienio (VII.2) vakare. Net nenumanėme, kad Vilnių jau buvo apėmusi kone panikos nuotaika: kažkur buvo pratrūkęs frontas, ir žmonės visokiais būdais stengėsi pasitraukti iš kautynių grasamo Vilniaus. Išvykti iš miesto betgi buvo nelengva. Geležinkelio stotis buvo žmonių apgulta ir reguliaraus susisiekimo nebebuvo. Nebuvo ir autobusų. Kai kas ir pėsčias patraukė iš Vilniaus. Betgi žemaitis Salys įrodė, kad teisinga yra žinomoji patarlė: Kas bus, kas nebus, oet žemaitis nepražus. Energingas ir sumanus, jis surado išeitį. Pirmadienį Vilniaus gatvėje užkalbino du vokiečių kareivius, kurių dalinys kažkur Gudijoje buvo sumuštas, o jie turėjo su savo tuš-

6% PER ANNUM ON CERTIFICATES OF \$5,000 OR MORE Two Year Maturity	5 3/4% PER ANNUM ON CERTIFICATES OF \$1,000.00 One Year Maturity	5 1/4% PER ANNUM SHORT TERM 3 or 6 month term Minimum \$1,000.00	5% PER ANNUM ON ALL PASSBOOK ACCOUNTS
--	---	---	---

CHICAGO TAUPYMO IR SKOLINIMO BENDROVE dėl bet kokių jūsų namo pagerinimų duoda paskolas iki \$500.00 ir daugiau tinkamomis sąlygomis. O gal Jums yra reikalingi pinigai dėl kitokių reikalų? Ar jei neturite nuosavo namo ir Jums nusibodo mokėti aukštą nuomą įsigykite nuosavus namus

DIVIDENDS COMPOUNDED DAILY. PAID QUARTERLY

BET KOKIAIS FINANSINIAIS REIKALAIŠ KREIPKITES Į

Chicago Savings and Loan Assn.

Philomena D. Pakel, President

6245 SO. WESTERN AVE.

HOURS: Mon. 12 P.M. to 5 P.M., Tues. 9 to 4, Thurs. & Fri. 9 to 5, Sat. 9 to 12:30

SPECIALIAI SVENTEMS I LIETUVĄ

PILNAI APMOKETA

Nemokamas Pristatymas

DIRBTINIAI KAILIAI \$108.00
Geriausia ir vertingiausia dovana jūsų gimimėms. Užsakykite šiuos gražius ir šiltus apsiaustus. Fantastiška vertė. Patinkit iš minko (lygaus ar ruožuoto), paciausodegių avių — pilko karkulio ar "Mouton".

10 SKEPETAICIU \$54.90

5 VILNONĖS SKEPETAITES, didelės ar mažos gėlės, ar turkizų raštai ir
5 SILKINĖS SKEPETAITES, labai gražios.

ORO PASTU \$63.40

5 DIDELI VILNONIAI \$81.00

54 x 54 inčiai su kutosais, pulkūs gėlių raštai.

ORO PASTU \$113.00

SPECIALI KOMBINACIJA \$169.00

PUIKIAUSIOS ROSIŠ MEDZIAGA.

ISSKIRTINAI VERTINGA DOVANA

3 jardai medžiagos vyriškam apsiaustui, 100% vilna.

3 jardai medžiagos moteriškam apsiaustui, 100% vilna.

3 1/2 jard. medžiagos vyriškam kostiumui, 100% vilna.

3 jardai medžiagos moteriškai žieminei suknelei, 100% vilna.

2 paklodės (dvigubai lovai).

2 užvalkalai pagalvėms.

6 turkiški rankšluosčiai.

SPECIAL I \$62.00

10 sv. grynų kiau. taukų

10 sv. kvietinių miltų

10 sv. ryžių

10 sv. cukraus

DAR DAUG KITŲ PUKIŲ SPECIALIŲ KOMBINACIJŲ

REIKALAUKIT MOSU NEMOKAMO KATALOGO SU PAVEIKSLAIS

Užsisakykite dabar. Užsisakykite tik per

INTERTRADE EXPRESS CORP.

Fifth Floor

125 East 23rd St.

New York, N. Y. 10010

Tel.: 982-1530

LABAI SVARBU DEVETI RUBAI

REIKALAUKIT MOSU SPECIALIAUS BIULETENIO

Mes turim 23 metų patyrimą šiame biznyje ir taip pat daug tūkstančių patenkintų klientų.

APIE PASAULIO SUKŪRIMĄ IŠ NEBŪTIES

(Atkelta iš 3 pusl.)

causa exemplaris (pagal ką) su causa materialis (iš ko). Kaip architektas stato namą pagal braižinius, bet ne iš braižinių, taip ir Dievas kuria pasaulį pagal savo mintį bei pirmavaizdį, bet ne iš savo minties ar pirmavaizdžio.

Blogiau yra, kai kritikus klausime: koks yra santykis tarp Dievuje esančios minties, idėjos, pirmavaizdžio ir paties Dievo? Lengva (nors ir netikslu) teigti, esą Dievas kuria pasaulį "iš savo minties ar pirmavaizdžio". Bet iš ko jis kuria šią mintį ar pirmavaizdį? Kas yra pati ši mintis ar pirmavaizdis: Dievo kūrinys ar jo substancijos ištaka? Jeigu ji yra dieviškosios substancijos ištaka ir jeigu iš jos ar pagal ją Dievas kuria pasaulį, tai tada pasaulis yra tik Dievo pratešimas, ir mes atsiduriame plotinime arba panteizme; tada viskas yra Dievas, nes viskas yra jo substancijos išsilyginimas. O jeigu ana Dievo mintis ar pirmavaizdis yra jo paties kūrinys, tai klausimas esti tik nukeltas toliau, nuo realaus pasaulio į idealų pasaulį — nuo dramblio į vėžlį, pasilikdamas pats savyje neatsakytas, kadangi kiekvienas kūrinys — vis tiek ar realus ar idealus — reikalauja "iš ko" (causa materialis). Iš ko tad kyla ana Dievo mintis ar anas pasaulio pirmavaizdis: iš paties Dievo ar iš nebūties? Tai dilema, iš kurios joks pasaulio kūrimo kritikas — taigi ne baltinis su Celiešiu — išsiskirti negali. Atsake: "Iš paties Dievo", kritikai pasakelbtų plotinizmą ir pasaulį sutapatintų su Dievu. Atsake: "Iš nebūties", jie skelbtų, tai patį ką ir autorius, ir visi jį priekaištai, nukreipti į autorių, savaime atsisuktų į juos pačius. Nes ontologikai yra visiškai vis tiek, ar iš nebūties yra sukurtas realus ar idealus pasaulis: nebūtis čia kiekvienam atveju pasilieka tarsi "iš ko", iš kurio visa kyla. O kritiku nurodymas, esą savą mintį ar pasaulio pirmavaizdį Dievas turįs "amžinai savo prote" (A. Baltinis, op. cit. p. 3) arba "nuo amžių" (P. Celiešius, cit. br. p. 8), nieko neišaiškina, nes čia mes klausime ne laikinės anos minties ar ano pirmavaizdžio pradžios, bet ontologinės jo kilmės, tegu ši kilmė ir būtų laiku neaprežta: amžinas pasaulio kūrimas nėra loginis prieštaravimas (tai pastebi ir P. Celiešius, plg. broš. p. 9), tačiau jis vis tiek yra kūrimas iš nebūties. Tai tinka tiek realiam, tiek idealiam pasauliui.

Dieviškųjų pirmavaizdžių teorija platoniskoje krikščioniskosios filosofijos ir teologijos kryptyje yra gyva jau nuo šv. Augustino laikų. Ji yra ypač stipri Rytų Bažnyčioje. Ji yra radusi daug vietos V. Solovjovo ir S. Bulgakovo mąstyme. Jos laikėsi ir mūsų S. Salkauskis. Jos šalininkas kurį laiką yra buvęs ir pats šių laiškų autorius. Tačiau ji niekad — gal išskyrus tik V. Solovjovą — nebuvo teikiama kaip kūrimo iš nebūties priešingybė arba bent dalinis jo paneigimas. 'Dieviškoji Sophia' — tai savoka suimanti savin šią teoriją — yra kūrinys ir tuo skiriasi nuo nesukurtosios Sophios arba Logos. Kitaip mes neišvengiamai patenkame į panteizmą. Šiam pavojui pergalėti V. Zenkovskis todėl ir pabrėžia "sukurtąją sophianinio pasaulio pagrindo prigimtį" (p. 17—18): ontologine prasme "pasaulis yra sukurtas savo visuma — tiek idealiniu savo pagrindu, tiek pojutine savo įvairybė" (p. 34); "sophianinis pasaulio pagrindas yra sukurtas ligi pat savo geimiu" (V. Zenkovskij, Preodolenie platonizma i sofijnost miru, "Puti" 1930, nr. 24, p. 17—36). Šauktis tad pasaulio pirmavaizdžių arba idėjų kaip kitokios pasaulio kūrimo sampratos, kuri pakeistų arba bent pataisytų kūrimo iš nebūties sampratą, yra nesuipratimas. Pirmavaizdžiai ar idėjos yra taip lygiai sukurti iš nebūties kaip ir realaus pasaulio būtis.

Šis mažutis šuolis į filosofijos istoriją aiškiai parodo, kad pokalbis pasaulio kūrimo reikalu sukasi apie nebūtį kaip krikščioniskosios kūrimo sampratos sudedamąjį pradą: be jos dieviškasis kūrimas yra neįmanomas, nes jos pasaulis virsta arba Dievo išplauka arba demiurgo žiediniu. Mano kritikai yra per daug išspoksoję ir nebūties nesuvokiamumą, jie per mažą kreipia dėmesio į tai, kad mes būname neigimo pasaulyje (blogio, klaidos, prieštaravimo, skirtybių gausoje). Tuo tarpu bet koks neigimas yra galimas, tik nebūčiai esant būties riba ir ontologine jos kilme — pagal gražų M. Heideggerio pasakymą: "Nieks yra neigimo kilmė, o ne priešingai" (op. cit. p. 33). Štai kodėl tas pats Heideggeris ir gali teigti, kad "nebūties klausimas apgaubia metafizikos visumą" (op. cit. p. 35). Kaip tad jis galėtų būti išjungtas iš krikščioniskosios dogmatikos? Ir kaip galėtų būti protingas mūsų tikėjimas, nusigrįžęs nuo mūsų buvimo ribos, kuria kaip tik ir yra nebūtis?

(Bus daugiau)

WAGNER & SONS
Typewriters Adding Machines
Checkwriters
Nuomoja Parduoda—Taiso
NAUJOS NAUDOTOS
Virs 50 m. patikimas pataravimas
NAUJOJE VIETOJE
5610 S. Pulaski Rd. — 581-4111

M. K. Čiurlionis

Iš ciklo "Pasaulio sukūrimas"

LIETUVIŲ KALBAI SKIRTAS GYVENIMAS

(Atkelta iš 5 pusl.)

maisiais klausimais. Aš čia sėdžiu vienas, kaip meška lauze".

Neilgai betgi toji "idilė" užtruko. Priartėjo frontas, ir 1945 m. pradžioje visiems teko trauktis tolyn. Mes su Saliais atsidūrėme gražiam universitetiniame Marburgo mieste. Čia prie universiteto prisikabinę jau nepavyko. Atsimenu, buvome su Saliu atlanke prof. W. Mitzka, žinomą vokiečių kalbininką, dialektologą. Salys tuoj surado bendrą kalbą juos abu dominantiškai lingvistiniais klausimais. Šnekai nukrypus į vokiečių ir lietuvių kalbų ryšius, pridūriau savo dylekį ir aš. Prisiminiau, kaip vienas rudmarškinis (bene daržininkas iš Tilžės), kasant apkasus, liepdavo jį krautus "mit Kupstien bedecken" (t. y. apdengti vėlenomis). Betgi Mitzka anaipol nesutiko, kad tai lietuvių kalbos skolinys, ir ėmė įrodinėti jo germaniškumą. Susižvilgčiojome su Saliu — nėra prasmės ginčytis. Po to, kai Mitzka dar pradėjo priekaištauti, kad mudu neiname frontan Reicho ginti, mums beliko "padėkoti už pokalbį" ir atsiveikinti.

Neilgai tepagyvenę bombarduojamame Marburge, išsikėlėme į netolimą Bauerbacho kaimą, tikriaus bažnytkaimį, ir ten ramiai prieš pačias Velykas sulaukėme amerikiečių kariuomenės. Nacių valdžios laikotarpis mums pasibaigė. Po Vokietijos kapituliacijos pradėjus visur organizuoti D.P. stovykloms, Saliai patraukė į pietus, o aš su žmona į

šaurę. Čia aš įsijungiau į Pabaltijo universiteto darbą, o Salys (taip pat ir P. Skardžius) ėmė dėstyti Tuebingeno universitete lituanistinius kursus, įvestus aukšto prancūzų okupacinės valdžios pareigūno (švietimo komisijos pirmininko) R. Schmittleino, seniau profesoriavusio Kaune, rūpesčiu.

1947 m. Salys atvyko Amerikon, atkviestas (kaip ir V. Krėvė) Pensilvanijos universiteto Filadelfijoje. Tuo pasirūpino prof. E. Sennas, atvykęs 1930 m. iš Lietuvos ir tapęs tikruoju lituanistikos pionierium Amerikoje. Jo pastangomis 1947 m. Pensilvanijos universitete buvo įsteigta baltų—slavų filologijos skyrius, kurio pagrindiniai dėstytojai ir buvo jis pats, V. Krėvė ir A. Salys.

Slavistika anksčiau nėra buvusi Salio specialybė, todėl jam teko bent iš pradžių nemažai padirbėti. Betgi rimtas lingvistikos išsilavinimas, ilgametis universitetinis patyrimas, dideli gabumai, kietas darbas ir gero dėstytojo talentas, kuriuo jis visada pasižymėjo, padarė tai, kad jis greitai tapo labai mėgstamas ir aukštai vertinamas profesorius. Man pačiam teko girdėti palankių atsiliepimų iš Salio klausytojų, kurių tarpe yra ir jau gana pasireikšusių mokslininkų. Antai Pensilvanijos valstybinio universiteto profesorius dr. W. Schmalstieg, vienas iš pačių žymiųjų dabartinių Amerikos lituanistų, Salį su didele pagarba ir įvertinimu prisimena kaip savo mokytoją. Priklausė Salys eilei kalbininkų draugijų, aktyviai dalyvaudavo jų konferencijose, kur jo žodis buvo svarus. Taip pat buvo Lituanistikos Instituto ir Lietuvių Katalikų Mokslo Akademijos narys.

Mums itin svarbu tai, kad Salys turėjo progą Pensilvanijos universitete dėstyti ir lituanistinius kursus, kurių čia klausė tiek lietuviai (jų tarpe kun. Dr. V. Jaskevičius, S. J., dr. A. Klimas, dr. K. Ostrauskas, dr. B. Vaškevičius) tiek ir kitataučiai, iš kurių jau minėjau dr. Schmalstiegą. Nesiformuodamas plačiau apibūdinti ir vertinti Salio kaip Pensilvanijos universiteto profesoriaus darbą (o dėstė jis čia lygiai 25 metus), tikiuos, kad tai geriau atliks jo buvusieji klausytojai.

Lietuvių kalbos dalykus dėstė A. Salys ir šalia Pensilvanijos universiteto. Pvz. keliolika metų skaitė dr. A. Vasio suorganizuotose vasarinuose lituanistiniuose kursuose prie Fordhamo universiteto New Yorke. Dažnai skaitė paskaitas įvairiuose studentų ir lietuvių mokytojų kursuose. Štai dar ir šiemet liepos mėnesį ketino važiuoti Kanadon, kur buvo numatyta jo paskaita (ją jau buvo ir paruošęs) Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso stovykloje. Deja, nuvažia-

PABALTIO LITERATŪRŲ KONFERENCIJA OHIO UNIVERSITETE

(Atkelta iš 1 pusl.)

dums pradėjo savo karjerą, puldamas tradiciją ir "pašventintas mumijas". Savo vešlios utopinės vaizduotės veikaluose jis šaukė latvius išsivaduoti iš jų slavikos bei germaniškos praeities ir kurti "grynai latvišką" kultūrą. Nuo Rainio laikų latviai nebuvo turėję tokio smulkmeniško plano savo ateičiai. Šiandien Sodums, po daugelio nusivylimų, beveik nustojo rašyti ir tarsi atsiradęs "namus" chemijoje bei elektronuose.

Liaudies dainos nuotaiką ir įvaizdžius sovietų ok. Latvijos poezijoje nagrinėjo Vaira Vike-Freiberga (Universite de Montreal). Latvių poetai dažnai grežiasi į liaudies dainą, ieškodami stiprybės savo individualumui išlaikyti. Jie atmeta tradicinių dainų metriką, bet stengiasi suldyti jų elementus su modernios poezijos formomis.

Nenoromis teko skirtis su Pabaltijo literatūrų konferencijose nuolat pasirodančiais veidais, su tuo jau susidainavusiu pabaltiečių "choru". Neišklaudytos liko Felix Oinaso (Indiana University) paskaita apie "Kaleviopogo epą ir estų istoriją"; Jūro Sileniko (Carnegie-Mellon University) apie latvių rašytoją Alberts Bels; Astridės Ivaskos (Oklahoma University) apie "Perėjimą iš tautiško į tarptautiskumą septintojo dešimtmečio latvių

vo ne stovyklon, bet ligoninė, iš kurios jau nebesugrįžo, piktos ligos (limfinių liaukų sarkomos) pakirstas.

Kaip jis rūpinosi lietuvių kalba ir apskritai Lietuvos reikalais, teko ne kartą matyti dažnuose pasikalbėjimuose ypač pastaraisiais metais. Kai jį aplankiau ligoninėje, žinojau, kad jo dienos jau labai suskaitytos. Žinojo tai ir jis pats. Nelengva buvo matyti sunkios ligos nuvargintą mielą senų dienų draugą ir dar sunkiau surasti tikrą pokalbį žodį. Pašnekesys kažkaip savaime nukrypo į lietuvių kalbą. Ir net graudu buvo tada stebėti, kaip ligonis atgijo ir su koku aiškiu pasitenkinimu vėl ėmė kalbėti savo mylima tema. O drauge nuostabu, kokia aiški tebebuvo jo mintis, koks tikslus galvojimas ir už vis labiau, kokia giedrai ramiai dvasia. Salį mačiau tada paskutinį kartą. Netrukus jo jau nebuvo. Mirė jis 1972.VII.31 d. anksti rytą, vos prieš 10 dienų perkopęs septyniadešimtį savo gyvenimo slenksį. Tyliai liūdesiu ataidi kadai skaitytas Aisčio eilėraštis: "O jeigu kartais po daug metų, / Su eisim vėl, mieli draugai, / Tai mūsų gretos jau bus prarę, / Ir pasikeitė mūsų viedai". Siaubingai retėja mūsų eilės!

Dvidešimt dienų prieš Salio mirtį buvo juoston įrašytas ilgo kas jo pasisakymas, kuriame itin išryškėjo tas jo nuosirdus susirūpinimas lietuvių kalba ir jos išlikimu išvijoje. Prisiminė ten Salys ir savo seno mokytojo Jablonskio skaitymų knygoje "Vargio mokyklai" įrašytuosius žodžius: "Nedidelė garbė svetimomis kalbomis kalbėti, bet didi gėda savosios gerai nemokėti".

Tie žodžiai, tiek daug kartų skaityti ir kartoti, daugelį jau yra tapę nusibostančių trafaretu. A. Saliiu jie betgi nebuvo koks tuščias trafaretas, o nuosirdus įsitikinimas. Dar 1937 m. "Naujojoje Romuvosėje" (Nr. 49) jis išspaudino straipsnį "Kalba ir visuomenė", kurį baigė jam rūpimais, o dabar testmetiniu rimtumu skambančiais žodžiais: "Tauta gyvybiškai jaučia, kad, kalbai žuvus, ir ji pati turės žūti. [...] Žymus prancūzų rašytojas Johannet yra pasakęs: 'Kalbos atgijimas yra pirmutinis tautos sąukimas prie ginklų'. Mūsų visų priedermė tą ginklą aštrinti ir švelinti, kad deimatu švitetų".

poetuose"; bei Valdos Melngailės (Boston College) apie "Latvių prozos požiūrius". Neteko sužinoti "Kur kaukai praleidžia naktį", ką būtų išaiškinusi Ilse Lehiste (Ohio State University).

Per visą konferenciją nesijautė kai kurioms jų būdingo nuobodaus "orumo" ar migdančio "akademiskumo". Gal dėl to kalta poetų, rašytojų, praktikuojančių kritikų gausuma? Publikoje matėsi ir amerikiečių studentų bei pabaltiečių svečių iš Columbus miesto ir iš tolimesnių vietovių.

Oficialiai konferenciją ruošė ir rėmė Pabaltijo Studijų puoselėjimo centras (A.A.B.S.), Slavų ir Rytų Europų Studijų centras, ir Ohio State universiteto Slavų

kalbų bei literatūrų skyrius. Bet tikrieji šios konferencijos kaltininkai buvo du pabaltiečiai, dėsantys Ohio State universitete: pasaulinio garso estų kalbininkė Ilse Lehiste ir Rimvydas Šilbajoris, kurį vienas kalbėtojų apibūdino kaip "konferencijos dvasią ir sielą". Kol jiedu vėl sugebės suruošti išlaidžią ir begalę darbo reikalaujančią konferenciją, pabaltiečiai organizatoriai turėtų sukrusti ir kituose universitetuose. J. Zm.

FLORIDOS PAMARIAIS ATEINA RUDUO

Juno Beach, Florida 33408

Žiema Floridoj tiktai turtuoliams. Nori aplankyti ir pažinti Floridą, atvažiuok rudenį arba vėlyvą pavasarį. Kainos Floridoj tos pačios iki gruodžio mėn. 1 d. kaip vidurvasaryje. Kodėl nepasinaudoti?

Tomikų vasarvietė SAPPHIRE SEA adresas yra

AIA 700 Ocean Drive, Juno Beach, North Palm Beach, Florida 33408, 305-844-3388

KALĖDINIAI SIUNTINIAI 1972

Artėjančių Kalėdų švenčių proga siūlome tris specialiai parinktus siuntinius iš tokių daiktų, kurie labiausiai yra reikalingi Lietuvoje ir bus tikrai naudingi Jūsų giminiams.

Mišrus Kalėdinis 1972.

Vyriškas arba moteriškas labai geros rūšies megztinis, itališkas vyriškas arba moteriškas nailoninis lietpaltis, vilnonės angliškos vyriškos eilutės medžiagos, vilnonė medžiaga sijonui, 3 jardai specialios storos eriplenė medžiagos moteriškai eilutei, puikūs vyriški nailono marškiniai arba bluskutė, 1 dėžė šokoladinių saldainių ir 20 anglišių geriausios rūšies cigarečių. \$125.00.

Moteriškas Kalėdinis 1972.

Komplektas moteriškų nailoninių apatinių, arba vilnonių, gėlėta arba su ornamentais vilnonė skarelė, 3 jardai sunkios eriplenė medžiagos moteriškai eilutei, gražus moteriškas megstukas, 3 jardai vilnonės apsiaustui medžiagos, eriplenė medžiaga suknelei. \$115.00

Maisto siuntinys 1972.

1/2 sv. arbatos, 1 sv. kakavos, 6 sv. geriausių baltų miltų, 2 sv. ryžių, 1/4 sv. kviepiųjų pipirų, 1/4 sv. lapelių, 1/2 sv. geriamo šokolado, 1 dėž. nescafes, 1 1/2 sv. razinkų, 1 1/2 sv. maišytų džiovintų vaisių, 1 sv. šokoladinių saldainių \$35.00

Taip pat, dedame į šiuos arba kitus Jūsų rūbų užsakomus dalykus, kurie Lietuvoje yra labai naudingi ir vertingi.

Dirbtinio mink kailio paltui viršus \$40.00., nailoninio kailio paltui, viršus \$25.00., vyriški arba moteriški nertiniai \$15.00, vilnonės skarelės \$5.00., Nailono lietpalčiai \$12.00., nailoniniai marškiniai \$9.00., vilnonės arba nailoninės kojinės \$2.50.

Taip pat primame užsakymus: auto mašinų, motociklų, dviračių, televizijos aparatų, šaldytuvų ir t. t.

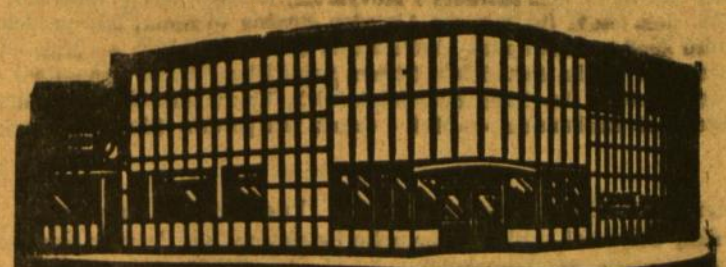
BALTIC STORES LTD.

(Z. JURAS)

421, Hackney Road, London, E. 2., England

Telef. — OL 739 8734

Kiekvieno siuntinio pristatymas garantuotas.

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

B. B. PIETKIEWICZ, Prez.

2555 West 47th Street Tel. LA 3-1083

PLENTY OF FREE PARKING SPACE

6%

INSURED

5%

Mokamas už dviejų Metų Certificate sąskaitas Minimum \$5,000.00 Naujas ankštas dividentas mokamas už investavimo sąskaitas. PINIGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PĖLNO NUOSIMCIOUS NUO 1 D. Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.

VALANDOS: PIRMAD. ir KETVIRTAD. 9 v. r. iki 5 v. v. ANTRAD. ir PENKTAD. 9 v. r. iki 5 v. v. ŠEŠTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. — Trečiad. uždaryta.

Nuo 1914 Metų

Midland Savings aptarnauja taupymo ir namų paskolų reikalais visas mūsų apylinkes. Dėkojame Jums už mums parodytą pasitikėjimą. Mes norėtum būti Jums naudingi ir ateityje.

Šeškalto apdraustos lėšos \$20,000.00

Frank Zogas, President

MIDLAND SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
4040 ARCHER AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS 60632
PHONE: 254-4478

5% All accounts compounded daily — Passbook Savings paid quarterly

6% 2 Years Savings Certificates (Minimum \$5,000)

ZENITH

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY
Manufacturers

Rankomis išpaustyti paveikslų rėmai — pritalkinti paveikslams ir skelbimams, rėmai — metalu aplieti rėmai.
2400 So., Oakley Ave., Chicago
Tel. Virginia 7-7258 - 59

Kultūrinė Kronika

"Idejinė kova" lietuvių literatūroje

Spalio 16 d. Vilniuje įvyko "LTSR Rašytojų sąjungos pirminės partinės organizacijos" susirinkimas. Rašytojai — komunistai aptarė savo "įsipareigojimus" ryšium su Tarybų Sąjungos penkiasdešimtmėčiu, susumavo lietuvių literatūros "laimėjimus" ir "trūkumus". Atiduota duoklė rusifikacijai ir sovietiniai niveliacijai, pabrėžiant, kad "lietuvių tarybiniai rašytojai turėtų dar aktyviau propaguoti tautų draugystę, proletarinį internacionalizmą. Paminėta, kad šiuo metu Rašytojų sąjungoje yra 143 nariai, 56 jų komunistai.

Partiečių literatūrai teigiamo įvertinimo susilaukė R. Kašausko, D. Urnevičiūtės, brolių Dirbėlių apysakos bei naujos E. Mieželaičio, A. Bernoto, V. Rudoko poezijos knygos. Bet susirinkimo aprašyme ("Lit. ir menas", 1972. X. 21) daugiau vietos skiriama gausiems rūpesčiams. Dramaturgijoje, pavyzdžiui, pasigendama "naujų veiklų, vaizduojančių tarybinį žmogų, dideles jo aistras". Dar kritiškiau atsiliepiama apie kritiką:

"...Kai kurių autorių kritikos straipsniuose... prarandami marksistiniai leninistiniai literatūros vertinimo kriterijai... aiškūs socialinio turinio kūrinių nuvertinimai ar visai nutylimi, o kai kurie anemiški jaunų autorių kūriniai iškeliami kaip pavyzdys visam šandieninės literatūros procesui".

Daugiausia susirūpinimo susirinkime pareiškta jaunųjų rašytojų atžvilgiu.

Prof. dr. Rimvydas Šilbajoris, kita šeštadienį (lapkričio 18 d. 7 val. 30 min. vak. kalbės apie rašytoją Antaną Vaičiulaitį ir jo kūrybą rašytojui skirtame vakare, Jaunimo centre, Chicago). Profesorius gausios savo literatūros nagrinėjimuos, paskelbtuos įvairius leidinius, ne kartą yra nemažai dėmesio skyręs ir A. Vaičiulaičio kūrybai. Ciklegėčiams dabar bus reta proga išgirsti prof. dr. R. Šilbajorio gyvą žodį Antano Vaičiulaičio kūrybos vakare, kurį rengia ateitinčių meno draugija "Šatrija".

tojų atžvilgiu. Pasidžiaugus jų gausumu bei faktu, kad "mūsų periodikoje šiuo metu dominuoja jaunieji", pabrėžta, kad "jų kūrybos... idėjinis poveikis reikalauja paties rimčiausio dėmesio". Poetas A. Baltakis išreiškė nerimą, kad "dalis mūsų jaunųjų literatūrų lieka nuosaly nuo pagrindinės mūsų literatūros krypties, nuo Rašytojų sąjungos veiklos".

Susirinkimas užbaigtas propagandiniais trimitais. Stalinistinis žodynas ir galvoena buvo itin ryškūs Justino Paleckio kalboje. Jis pasisakė prieš "vakarietiškojo modernizmo įtaką" ir pareiškė, kad "literatūra turi tarnauti tiems uždaviniais, kurie keltami visiems... ideologiniams darbuotojams". Jis taip pat pageidavo, kad "rašytojai komunistai daugiau įtakos turėtų jaunajai rašytojų pamainai".

Reikšmingiausias buvo LKP CK kultūros skyriaus vedėjo pavaduotojo J. Bielinio pareiškimas. Pasak jo, mūsų literatūroje pastaraisiais metais vyksta ir idėjinė kova. Bielinis ždanoviškai apibrėžė lietuvių literatūros ribas: "Mes pasisakome už aiškią idėjinę ir politinę rašytojų kūrybą, o bet koks estetizavimas, miesčioniškumo reiškiniai, turi būti vertinami kaip priedanga turinti aiškią politinę idėjinę prasmę". (ELTA)

Jaunieji rašytojai apie kaimą ir kolūkietį

"Lit. ir Menas" (1972. X. 7) spausdina eilę atsakymų į jauniems rašytojams išsiuntintą anketa apie "šiandieninį kaimą": jo permainas, pasikeitimus, būdingiausius jo žmogaus bruožus, žemdirbio pavelslį dabartinėje lietuvių literatūroje. Iš atsakymų išsiskiria Rimanto Šavelio žodis. Netiesioginiai atsakydamas į partinius balsus, nusiskundžiančius "senojo patriarchalinio kaimo idealizavimu", jis rašo: "Sentimentai ir gaudulys išnyksta, žemdirbio rūpestis kaimiečio rytdiena — ne tokia jau didelė blogybė. Geriau nuosirdus jausmas, negu pseudoptimistinė oratorija". Šavelis vaizdžiai aptaria ir kolchozinės santvarkos atneštus pasikeitimus.

"Šiandien kaimietis be ypatingo skausmo gali nukirsti medį, puošiantį aplinką, gali abejingai žiūrėti į kolūkio laukuose mirkstantį vasarą ar pūvantį šieną. Ne, jis paims kastuvą ar grėblį, bet tik tada, kai jam bus įskayta. Iš kur tas valstiečio abejingumas? Kur jo šaknys? Gal jį pasėjo ilgus metus trukusi geresnio vadovo ieškojimo politika? Gal dar tebegyva trauka privatinė nuosavybė ar bent jos daliai, kurią atstoja sodybinis sklypas?". (ELTA)

pustuzinį scenų, kaip vyr. tarnas, kuris pasilieka su aristokratiška šeima po savo paveldėjimo, tačiau leidžia sau laisvai gerti tarnyboje ir visus įžeidinėti.

Peter O'Toole yra geras 14-tasis grafas, tačiau jis per daug "narciziškas" (savo įsimylėjęs) Kristus. Kai jo dėdė paklausia, kaip jis žino, jog esąs Kristus, šis atsako: "Nes, kai meldžiuos, jaučiuos, lyg kalbėčiau pats su savi mi."

Visos bėdos prasideda su filmu, kai šis surimtėja. Po "gydymo", Jack laiko save Jack the Ripper (iš tikrųjų anglų žmogžudys). Jis nužudo dvejetą asmenų, simpatingu publikai.

O pats filmas baigiasi grynos ir beviltiškos kančios gaida. Tik-tai vyresniems kaip 17m. žiūrovams.

Phone: 581-4500

REPUBLIC BANK OF CHICAGO

6501 South Pulaski Road — Chicago, Ill. 60629

All types of Loans — Ample Free Parking Adjacent to Bank Light as Day Night Depository — Postage Free — Bank Balance

Drive-In: Mon., Tues. and Thurs. 8:30 to 4:00
Wednesday 8:30 to 3:00 — Friday 8:30 to 3:00
Saturday 8:30 to 12

Lobby: Mon., Tues., Thurs., Fri. 9:00 to 3:00
Friday Evening 5:00 to 8:00 — Saturday Lobby Closed
Saturday 9:00 to 12 — Wednesday Lobby Closed — Drive-In only

F. D. I. C. — A Full Service Bank

James dailininkas Andrius Balukas jau kabina paveikslus savo individualinei parodai. Ciurlonio galerijoje, Chicagoje, jo paroda atidaryma lapkričio 11 d. (šiandien) 7 val. vak. Parodos lankymo valandos savaitės dienomis nuo 7 iki 9 val. vak., šeštadieniais ir sekmadieniais — nuo 11 val. ryto iki 9 val. vak. Paroda uždaryma lapkričio 19 d. Nuotr. V. Noreikos

KNYGA APIE EINSTEINĄ
Gana plačią mokslininko Alberto Einsteino biografiją parašė B. Hoffman drauge su Helen Dukas. Veikalas turi 272 psl., pavadintas "Albert Einstein". Išleido The Viking Press. Kaina 8 dol. 95 ct.

PRAEITO KARO DOKUMENTŲ TYRINĖTOJAS

Julius Epstein deda daug pastangų, kad galėtų iširti praeito karo dokumentus, liečiančius vadinamą Keelhaul operaciją, kurios metu buvo prievarta į Sovietų Sąjungą grąžinami belaisviai, ir iširti, ką su jais Sovietų Sąjungos vyriausybė padarė. Dokumentų esama Hooverio institute, veikiančiame prie Stanfordo universiteto, ir armijos archyvuose.

Aleksandrijoje, Va. Tačiau tyrinėtojas negali prie jų prieiti, nes jie tebesą slaptųjų klasifikacijoje. "The Detroit News", apie tai pranešdamas, skelbia, kad JAV vadovybei dabar, siekiant atšildyti santykius su Sovietų Sąjunga, gal ir nepatogu tokius dalykus kelti.

HEIFETZAS VĖL KONCERTUOJA

Ketverius metus pasitraukęs iš koncertinių pasirodymų, Jaša Heifetz, iš Lietuvos kilęs smuiklininkas, LosAngeles mieste vėl pasirodė scenoje, koncertuodamas University of Southern California muzikos mokyklos naudai. Tai buvo drauge paminėjimas dešimtmečio, kai jis toje mokykloje dėstė. Dabar jis jau yra sulaukęs 71 m. amžiaus. Apie šį koncertą spauda atsiliepia palankiai.

FILMŲ ĮVAIRUMAI

Valdančioji klasė

STASĖ SEMENIENĖ

Ne sykį buvo pasakyta, kad airiai pergyveno net dešimt šimtmečių britų valdžioje vien dėl savo silpnumo. Lygiai tuo pačiu būdu, atrodo, britai pakentė savo pačių valdymą taip ilgai dėl atsto ekscentriškumo. Netgi prileidžiama, kad britų aristokratija niekad nebūtų išsilaikiusi ligi šių dienų, jei plačioji masė nebūtų tikėjusi, kad bet kuriam tituluotam vyšada truko "vieno balkio", kaip populiariai įprasta sakyti.

Šioji mintis puoselėjama "THE RULING CLASS" filme, kuriame tvirtai ir aiškiai tikima, kad aukštosios klasės, vadinamieji "mėlynkraujai", valdo tiktai po to, kai jie palaipsniui pasidaro visai netinkami niekam kitam.

Žiūrovas supažindinamas su tryliktojo Gurney grafu (Harry Andrews) kažkokiam bankete, kuriame, kaip paprastai, giedama "Dieve, saugok karalienę", o jis kelia reakcionieriškus tostus, visiems ovacijomis išreiškiant pritarimą. Parėjęs namo, vyresniam tarnui padedant, jis, kaip būdavo įpratus ir pamėgęs, pasiūso savo pulko uniforminiu švarku, plunksnuota kepure, kardą ir... balerinos sijonėliu ir atsisotja ant kopėčių su kilpa aplink kaklą.

Tačiau šią dieną, deja, jis netyčia paspiria kopėčias į šalį, ir titulas atitenka jo sūnui Jack, keturioliktajam grafui. O sūnus irgi turi savotišką pramogą. Jis yra paranoidiškas — šizofrenikas, įsitikinęs, kad pats yra Jėzus Kristus. Bet, sako jis, gali taip jo nevodinti, užtenka jį pašaukti bent vienu iš dešimties bilijonų Dievo vardu. Labiausiai mėgsta

būti "meilės Dievu". Tik jokių būdu nevadinkit jo Jack.

Jack gauna palikimo dvarą ir titulą, o 50,000 svarų skiriama vyr. tarnui, kuris yra slapas komunistas. Naujojo įpėdinio giminės, jų tarpe ir vyskupas, išsigaista ir griebiasi vienos vienintelės logiškos išvados: apvesdinti Jack, kad jis turėtų įpėdinį. Tada gi pašaukti silpnapročių ligoninės vyriausią ir uždaryti jį Jack.

Visa tai duoda filmui tikrai labai juokingą, labai aštrų pirmąjį aktą. Tačiau po to riedama pakalnėn ligi neišvengiamo rimtumo. Jei yra kas nors blogiau už rimtą filmą, kuris baigiasi farsu, tai tikrai yra farsas, kuris virsta masliu. Filmo mintis yra labai aiški: Jack buvo protingesnis, kai jis buvo pamišęs, negu po to, kai liko išgydytas.

Yra keletas puikių, nežmoniškai juokingų momentų. Daugeli jų paberia juokingas britų keistų charakterių atvaizduotojas aktorius Alastair Sim, vyskupo rolėje. Arthur Lowe "pavagia" gerą

Cosmos Parcels Express Corp.

Licensed by VNESHPOSYLTORG

Geral pažįstama firma, kuri, per daugelį metų skubiai ir tiksliai patarnauja savo skaitlingą klientūrą, slunčiant

DOVANAS-SIUNTINIUS Į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTONIJĄ, UKRAINIJĄ ir t. t.

GAVĖJAS NIEKO NEMOKA.
TOKSTANČIAI KLIENTŲ PATENKINTI.
VISI SIUNTINIAI APDRAUSTI.
GARANTUOTAS SKUBUS IR TIKSLUS PRISTATYMAS.

Visuose mūsų skyriuose rasite didelį kiekį įvairių aukštos kokybės prekių preinamomis kainomis.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

affiliated with PODAROGIFTS, INC.

prima užsakymus dovanų pažymėjimams, automobiliams, šaldytuvams, televizijų aparatams, radijo transistoriams, magnetofonams (tape recorders) ir daug kitiems dalykams, taip pat BUTAMS savo giminėms ir draugams gyvenantiems Lietuvoje ir Sovietų Sąjungoje.

Informaciją ir nemokamų katalogų prašykite mūsų vyriausioje įstaigoje ir visuose mūsų skyriuose.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

488 MADISON AVENUE
Floor 21st

NEW YORK, N. Y. 10022

Tel.: (212) 758-1150/1

SKYRIAI:

NEW YORK, N. Y. 10003, 39 Second Avenue
NEW YORK, N. Y. 10011, 135 W. 14th Street
BOSTON, Mass. 02118, 271 Shawmut Avenue
BOSTON, Mass. 02127, 389 West Broadway
BUFFALO, N. Y. 14206, 332 Fillmore Avenue
CHICAGO, Ill. 60622, 2222 West Chicago Avenue
CHICAGO, Ill. 60608, 3333 S. Halsted Street
CLEVELAND, Ohio 44134, 5879 State Road
IRVINGTON, N. J. 07111, 762 Springfield Avenue
GRAND RAPIDS, Mich. 49504, 636-38 Bridge St. N. W.
HAMTRAMCK, Mich. 48212, 11333 Jos. Campau Avenue
HARTFORD, Conn. 06114, 200 Franklin Avenue
LAKEWOOD, N. J. 08701, 241 Fourth St.
LOS ANGELES, Calif. 90022, 960 S. Atlantic Blvd.
NEW HAVEN, Conn. 06511, 1329 Boulevard
NEWARK, N. J. 07106, 695 Sanford Avenue
PASSAIC, N. J., 176 Market Street
PATERSON, N. J., 99 Main Street
PHILADELPHIA, Pa. 19122, 1214 N. 5th Street
PITTSBURGH, Pa. 15203, 1307 E. Carson Street
SAN FRANCISCO, Calif. 94115, 2076 Sutter Street
WATERBURY, Conn., 905 Bank Street
WARREN, Mich. 48092, 29200 De Quindre, 1/2 Block North of 12 Mile Road
WOODHAVEN, N. Y. 11421, 94-08 Jamaica Ave.
WORCESTER, Mass. 01610, 169 Milbury Street
YOUNGSTOWN, Ohio 44503, 309 W. Federal Street
IRVINGTON, N. J. 07111, 1082 Springfield Avenue

Tel.: AL 4-5456
CH 3-2583
LI 2-1767
268-0068
TL 6-2674
BR 8-6966
WA 5-2737
884-1738
ES 2-4685
GL 8-2256
365-5255
246-9274
FO 3-8569
AN 1-2994
LO 2-1446
373-8783
GR 2-6387
274-6400
PO 3-4815
HU 1-2750
FI 6-1571
PL 6-6746
Tel.: 751-6760/1
Tel.: 441-4712
SW 8-2868
RI 3-0440
374-6446

Popietė su Birute Pūkelevičiute

Lapkričio 19 d. Lietuvių tautiniuose namuose, Chicagoje, rengiama kultūrinė popietė, skirta susitikti su rašytoja ir

aktore-režisiere Birute Pūkelevičiute, susipažinti su jos kūrytinėmis apraškomis. Popietės rengėjai (Lietuvių moterų federacijos Chicago klubas ir Lietuvių tautiniai namai) kviečia visus lietuvių popietėje dalyvauti.

HIGH RATES

5% Per Annum

PAID QUARTERLY

6% Per Annum

Passbook Accounts

— AT —

\$5000 or more

Certificates

2 year min.

BRIGHTON

SAVINGS & LOAN ASS'N

HIGHEST RESERVES

4071 Archer Avenue

Chicago, Ill. 60632

TEL. — LA 3 - 8248

(West of California Avenue)

5 1/2%

Per Annum

\$1000 or more

Certificates

1 year min

Bonus

Certificates

PETKUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

— TEVAS IR SŪNUS —

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

2533 West 71st St. Telef. GROvehill 6-2345-6

1410 S. 50th Ave., Cicero TOWNhall 3-2108-09

AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

Laidotuvių Direktorai

MAŽEIK & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE.

TRYS MODERNIOSKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

MAŠINŲ VIETA

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

EUDEIKIS

DOVYDAS P. GAIDAS — GERALDAS F. DAIMID

Laidotuvių Direktorai

Trys Modernios Koplyčios

4330 South California Avenue

Telefonai: LA 3-0440 ir LA 3-9852

4605-07 South Hermitage Avenue

Telefonas — YArds 7-1741-2

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

STEPONAS C. LACK (LACKAWICZ) IR SŪNOS

2314 W. 23rd PLACE
2424 W. 69th STREET
11028 Southwest Highway, Palos Hills, Ill.

Tel. Virginia 7-6672
Tel. REpublic 7-1213
Tel. 974-4416

PETRAS BIELIONAS

4348 S. CALIFORNIA AVE
Tel. LAfayette 2-3573

ANTANAS M. PHILLIPS

3307 S. LITUANICA AVE.
Tel. YArds 7-3401

POVILAS J. RIDIKAS

4354 S. HALSTED STREET
Tel. YArds 7-1911

JURGIS F. RUDMIN

2319 S. LITUANICA AVE.
Tel. YArds 7-1138-1139

VASAITIS — BUTKUS

1446 S. 50th AVE., CICERO, ILL.
Tel. OLYmpic 2-1005

REDAGUOJA ST. SEMENIENĖ, 6507 S. TROY ST., CHICAGO, ILL. 60629, TELEF. 925-5988

LIETUVOS GENERALINĖ KONSULĖ J. DAUŽVARDIENĖ

Malonu ir garbė mums visiems, kad Lietuvių moterų klubų federacijos ir Tautinių namų organizuojama kultūrinė popietė ciklą "Lietuvė moteris Chicago", pirmoji pasidalinti savo mintimis sutiko mūsų miela generalinė konsulė Juzė Daužvardienė.

Norėčiau nors prabėgomis pristatyti jos nueitą platų ir garbingą kelią.

Lietuviškiausios šeimos duklė

Gimė Amerikoje Worcesterio Lietuviškiausioje Rūkčių šeimoje. Baigusi universitetą teisų ir socialinių mokslų, nenuplaukė tik Amerikiečių vandenį. Nuo 1917-28 m. dirbo laikraščio "Amerikos Lietuvis" administracijoje ir redakcijoje. Nuo 1928-33 m. vadovavo North American Civic League for Immigrants ir vėliau dirbo miesto socialinės apsaugos įstaigoje kaip "social worker". Nesibodėjo lietuviško "getto", kaip dabar girdime iš mūsų jaunosios kartos, ji visa širdimi savo visą laiką atidavė ten, kur lietuviška veikla šaukė. Deklamavo, vaidino, dainavo chore, akompanavo solistams. Nuo 1922-28 m. dirigavo lietuvių chorui ir mokytojavo vakarinėje lietuvių mokykloje. Tas jaunystės pasirengimas atečiai atnešė brangių vaisių. Tapusi Lietuvos konsulo garbingos atminties dr. Petro Daužvardžio žmona, dar plačiau panaudojo savo žinias lietuvių tautos propagandai. Kasdien ar yra kita tokia institucija, kuri tiek išgarsino Lietuvos vardą, jos kultūra bei vargus amerikiečių ir kitų kraštų konsulų tarpe, kaip mūsų gerbiama konsulė.

Paskaitos ir dabai

Pavarčius tik dalį jos užrašų, radau, kad jau 1935 m. Foreign Policy Club amerikiečiams pristatyta Lietuvos valstybė ir tautos kultūra, kaip lygi su visomis didelėmis valstybėmis. 1940 m. skaitė paskaitą Chicagoje suvažiavime Federation of Women Club. 1946 — 12 paskaitų amerikiečių klubuose, ieškojo pagalbos ir draugų okupuotai Lietuvai.

1947 m. — "tik" 29 paskaitos, net su lietuvių solistų programomis.

1948 m. — 5 paskaitos, na, ir šimtai kitų veikimų, nes pradėjom atskristi mes, "Dievo Paukšteliai", DP. Ir mudu su vyru, pirmą kartą aplankę Lietuvos konsulatą, buvome maloniai priimti, supažindinti su visa Chicago. Nuo tada juos pažinome ne tik pareigose, bet ir kaip širdingas asmenybes.

Jau 30 metų kai organizuoja Chicago Mokslo ir Pramonės muziejų Kalėdoms lietuviškas šiaudinukų eglutes, programas, kūčių papročius, kuriomis labai susižavėjo amerikiečiai, nes jų spauda būna pilna nuotraukų bei pagyrų.

Balfo, Raudonojo Kryžiaus ir daugelio kitų darbuotoja

Nuo pat Balfo įsikūrimo aktyvi jo darbuose organizatorė, rėmė tremties mokyklas, Ciurlonio ansamblį, siuntė siuntinius reikalingiems. Aktyviai remia Balfo darbus iki šios dienos.

Priklausė ir dirbo Amerikos Raudonajam Kryžiui. Lietuvių at-

SOFIJA ADOMAITIENĖ

stovė Imigrant Protection League Chicagoje, padėjo tremtiniams atvykti į šį kraštą, skaitė paskaitas, organizavo koncertus, kur ir aš kelis kartus dainavau. Aktyvi veikėja Chicago Lietuvių Moterų klube, kuris pagarsėjo amerikiečių spaudoj debiutančių pristatomais Gintaro baliais, kur įvesta daug lietuviško elemento. Pravedė lietuvių dieną pasaulinėje Fair & Railroad parodoje Chicagoje, kur Juzė Daužvardienės kvietimu mes — Bičkienė, Adomaitienė ir Baras — išpildėm programą prieš tūkstantinę minią. Suorganizavo 58 konsulų ponių klubą ir ten yra parengimų vadovė. Didžiausios atrakcijos sulaukė lietuviškų valgių išleista knyga (išleistos 5 laidos).

1952 m. Chicago Women's Advancing Club išrinkta viena iš

10-ties žymiausių Chicago moteris.

Juzė Daužvardienė — Moterų moteris

Noriu pabrėžti, kad visa ši veikla buvo galima, tik šalia pagrindinio konsulinio darbo, tik šalia motinos-žmonos pareigų ir prie kuklių pajamų.

Negaliu šiandien nepaminti jos, kaip moters, skaudžios likimo dalies, per vienerius metus netekus keturių mylimųjų: vyro a. a. Petro, mielos mamytės, tragiškai žuvusio sūnaus ir brolio. Po to skausmo našta ji nepalūžo, bet dar daugiau užsidėjo pareigų, pasiskyrus Generaline Konsule.

Mes čikagiečiai stebėjom ir matėm mielos konsulės visuose mūsų parengimuose, šventėse, grožėjomės jų kalbomis, kuriose visada atsispindi gili meilė tėvynei, jos kalbai ir pagarba tautiškoms tradicijoms.

Už jos tą meilę tautai ji pa-

Aktorė Birutė Briedienė, Lietuvių fondo dešimtmečio sukakties ballaus Chicagoje programos vadovė. Nuotr. V. Noreikos

Sofija Adomaitienė pristato generalinę Lietuvos konsulę Juzę Daužvardienę kultūrinėje popietėje Tautinios namuose, Chicagoje. Nuotr. V. Noreikos

IS MOTERŲ PASAULIO

— Marija Rudienė pasveikino savo šeimos ir visų susirinkusiųjų vardu Leonardą Šimutį, švenčiantį 80 m. amžiaus sukaktį praėjusį sekmadienį, lapkričio 5 d. Trumpa padėkos kalba atsakė pats solenizantas. Sudainuota "Ilgiausių metų".

— Zita Simutienė, dr. Leonardo žmona, suruošė savo uošviui Leonardui Šimučui gimtadienio vaišes savo namuose. Nuo 2 v. p.p. ligi 8 v. v. perėjo apie porą šimtų sveikintojų. Zita, iš profesijos irgi muzikė, kaip ir jos vyras, dabar baigia pasiruošti magistro laipsniui gauti. Iš keturių jos vaikų, dvejetas gavo daktaro laipsnius: Leonardas III ir Pranas (iš teisės, o taipgi turįs kariską kapitono laipsnį); Zita (duktė) baigia taipgi pasiruošti savo daktaratui, o jauniasias Robertas — antri metai universitete. Be visų pareigų savo profesijoje ir šeimoje, Zita Simutienė surado laiko pati paruošti pobūvio patiekalus.

— Dr. Milda Budrienė skaitė labai įdomią paskaitą "Vėliausios žinios iš alergijos srities", pajavindama skaidrėmis, įvairių kraštų konsulenėm Lake Point Tower restorane. Susirinkusios kitatautės džiaugėsi pravesta puikia programa to įvykio "kalitininkės", mūsų gen. konsulės Juzės Daužvardienės.

— Gen. konsulė Juzė Daužvardienė, kuri yra ilgametė programų prezidentė konsulienų rately, sekančiai savaitėi paruošė išvyką į Chicago Policijos būstinę lapkričio 16 d. Aplankiusios policijos centrinę įstaigą State ir 11-toje gatvėje, vyks toliau į Chicago miesto kniečių kvartala pietums.

kviesta daugelio organizacijų garbės nare, tarp jų ir šio pobūvio rengėjų Chicago Moterų klubų federacijos.

Mes moterų didžiujamės, turėdamos Ją savo tarpe, dėkojame už Jos veiklą ir tikrai galime pavadinti Ją rašytoją K. Barėno žodžiais, kur jo veikale motina pavadinata Karalienė Karalienė, o Juzė Daužvardienė mums yra Moterų Moteris.

Vasara šiaurės ežeruos

Nuotr. V. Maželio

MOTINA GALI NULEMTI KŪDIKIO SVEIKATĄ

Vaikų ligų specialistas dr. N. Kretchmer, dėstąs pediatriją Stanfordo universitete, skelbia, kad nuo to, kaip motina maitina kūdikį pirmas jo gyvenimo metais, gali pareiti, kaip jis bus sveikas, kai suaugęs. Susekta, kad riebiuoliais numaitinti kūdikiai turi sunkumų su svoriu ir suaugę. Kūdikiai, kurie maži būdami gauna daug cukraus, suaugę gali turėti daugiau sunkumų su širdies sutrikimais, kaip tie, kurie kūdikystėje negavo daug cukraus. Pagaliau — kas gerai suaugusiems, gali būti labai žalinga kūdikiams.

MOTINOS MAISTAS IR KŪDIKIO SMEGENYS

Columbijos universiteto mokslininkai, tyrinėję smegenų vystymąsi, skelbia, kad, jeigu kūdikio laukianti motina blogai maitinasi, yra pavojus, kad jos vaikas gali būti atsilikęs.

PRIE MULDREW EŽERO

Medžiotojų čia būta kadaise. Ančių stebėjimo postas iš storų rąstų šalia suardytos vebro uveinės. Medžių kirtėjų čia būta kadaise. Anapus ežero naujas miškas sužėlęs. Čionais, ant kranto, paliktos aukštos, parudavusios pušys. Jos aukštesnės už Kybartų bažnyčios bokštą. Jis sako, kad tik tiek, ką keturių aukštų namai. Jos tokios plonos, viršūnės nudžiūvę — gali nuvirsti nuo vėjo bet kada. Kelios jau yra nuvirtusios, šaknys išsivertę, viršūnės mirksta vandeny.

Naktį miškas juodas ir slapas. Po mėnesienos dangumi balgana vandens juosta, abipus liūliuojančios šešėlių kolonos, po Žodiako ženklais padangiu tolybėse. Tyla.

Skubėdamas arla motoras, vilnydamas vandenį. Atsargiai, čia yra seklumų, per akmenis ir srovę greitesnė. Čia retas atplaukia laivelis. Čia 'loons' veda mažus, čia elnio teritorija. Va, jo pėdsakai, pažiūrėk, visai žvieži. Jis kur nors netoli. Mes geriau iš čia nešdinkimės. Vėjas kyla, ir grįžti šitas mylias turėsime prieš srovę. Čia gali atsilankyti ir lokys. Medžiotojai sau užuovėją mėgino susirėsti labai seniai, nes medžiai jau sutrūniję. Sutrūnijęs briedžio skeletas riogso pavandeny. Ar jis čia atėjo mirti? Ne, matai, kad kulčių kaulų nėra. Jis buvo čia nušautas, apdorotas ir paliktas vilkams ir lapėms.

Ar čia buvo kas nors kitas šią vasarą? Jeigu motoras atsisakytų, ką mes darytume? Galime iškilti. Prieš vėją? Palauktume ligi vėjas nutyks. Arba galime pakrante. Per šiuos akmenynus ir tankmę? Bet kažkaip visados yra

išeitis. Mes pusiaukelėje atgal per ežerą. Žiūrėk! Briedis išleina iš girus. Zengia nuo kranto į vandenį. Sustabdyk motorą. Nė šimto žingsnių nuo mūsų. Sustoja, atsigręžęs žiūri, bet nelabai kuo suinteresuotas, breną per sekumą, išlipa ant kito kranto ir pradingsta tarp medžių. Jauna telyčia, dviejų trejų metų. A, matel! Savo vasaros briedį. Nebe pirmas jau.

Atgal per siaurumas valtį reikės vairuoti išlipus, taip greičiau ir parankiau. Pirmąkart šiandien turime kompanijos. Prancūzų šeima mėgina tą patį, tikslai jie nepasirengę susilapti ir jiems trunka valanda, vaikus išlaipinant, grįžtant atgal ir mėginant iš naujo. Ve, ančių rinktinė šauka klegėdamos. Ligi šiol tikrai žuvinėdas matėme Pakrantės genny ir giesmininkai nežinomos kilmės.

Ugnis dar teberusena ir mokitai nuėjo miegot. Uždėk PIC. Ką turime vakarienei? Pabaigsimės mėsos 'pie' ir obuolių 'pie'. Nori eiti aplankyti kaimynus prie kelio? Ne, ačiū. Aš noriu miego. Rytot bus nauja diena. Mes važiuosime patyrinėti apylinkės.

Nauju plentu pravažiuoja "karavanas" su USA ženklais. Mes važiuosime šalutiniiais keliais, kurių turistai dar nežino ir kitą savaitgalį būsime prie "Negilaus Ežero" ar "Nepavėsio Ežero" ar "Nemiegos Ežero". Tikėkite, ar ne, bet senoviniai indėnų ežerams duoti vardai turi ne tik lietuvišką fonetiką bet kartais ir lietuvišką prasmę.

S. Prapuolenytė-Bunker

..... parodoje modeliuoja Margarita Rudytė-Krupienė, pati sukūrusi ir pasiluvusi naujos mados drabužį. Margarita yra mūsų visuomenininkų ir kultūrininkų bei lietuviškų darbų rėmėjų Marijos ir inž. Antano Rudžių duklė.

Danguolė Sadūnaitė

1. Nusišypsok, ir aš tau pasakysiu, kad kartą buvau jauna —

ir mano plaukai, (kaip tinklas) pagaudavo saulę — ir mėnesieną...

2. Bet tai seniai buvo — Dabar, aš tiktai — laukianti motina.

Tiltas, per kurį kitas turi ateiti.

1. Kai aš numirsiu, iš mano motio —

nulipdyk, Dieve, žuvėdras.

Ir įpūsk į jas mėlynas ilgesingas dainas.

2. Kai mano akys virš tavęs, jūra, jau nebeklaidžios —

ir mano kraujyje tavo pulsas.

1. Kaip aš nutolsiu nuo Tavo, Viešpatie — nemutoldama nuo savęs?

2. Be Tavo, kur aš eisiu? Tavyje mano širdis išsisi — Tavyje gyvenu.

3. Tavo žaizdos, mano vienintelės gėlės.

Putnamo seselių rėmėjų madų parodoje modeliuojas stebi viešnios Marija Rudienė su savo pussesere Marija Zigaitiene. Marija Rudienė yra naujoji Balfo centro valdybos pirmininkė.